

Loški grad, v katerem so slovenski komunisti mučili in pobijali domobrance
in druge svoje nasprotnike v maju in juniju 1945. - Foto: Marjan Šušteršič

Duhovno življenje

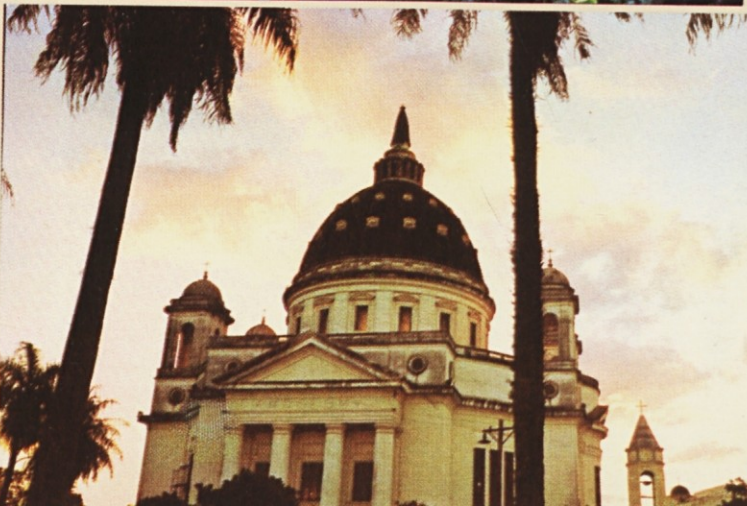
BUENOS AIRES · LETO 68

5

JUNIJ 2001

Zgoraj: Jure Cestnik se je postavil na cvetno nedeljo v Slomškovem domu s takšnole butaro.

Od zgoraj in od leve:

1. Dušni pastir Franc Šenk blagoslavlja velikonočna jedila na veliko soboto pri Petkovškovih v Loma Hermosa.
2. V kapeli Nuestra Señora de la Guardia v Hurlinghamu je letos blagoslovil velikonočna jedila župnik Franc Himmelreich.
3. Na cvetno nedeljo mašuje dušni pastir Anton Bidovec v Rožmanovem domu v San Justu - Foto M. Šušteršič.
4. Člani Cestnikove družine, ki so pomagali delati (gdč. Ivanki Krušič) velikonočno butaro za Slomškov dom.
5. Podoba Srca Jezusovega na listu indijske rastline, ki nam jo je poslal misijonar Ludvik Zabret.
6. Bazilika Naše Gospe iz Itatí v provinci Corrientes.

PO ZASLUŽENJU IN ZADOŠČENJU K SPRAVI

Božidar FINK

Junij, mesec spominov na tisto, kar je pred šestinpetdesetimi leti tako ostro zarezalo v telo in duševnost slovenske družbe, da se nam ni mogoče odtegniti vračanju v tisti čas.

K slovenski hekatombi se vračamo po različnih nagibih. Časovno obnavljamo dogodke, ugotavljamo njihove daljne in bližnje vzroke, iščemo krivice zanje, štejemo žrtve, jih obžalujemo in človeško poveličujemo ter vrednotimo njihovo trpljenje kot odkupnino in soudeležbo pri Odrešenju.

Povojni poboji kot eno najtrših zgodovinskih dejstev pa imajo tudi velik pomen za sedanost. Moralni in pravni nasledniki zarotniške organizacije hočejo, naj se preteklost zataji. Noben hudo-delec noče, da se vračajo v spomin njegova zločinska dejanja, ker se boji sodbe ali ga morda preganja vest. Njegovi potomci pa nočejo nositi nečasti in plačevati za krivice prednikov. Naši zagovorniki komunistične vstaje in dolgoletne strankarske samovlade imajo po marskistično-leninistični vzgoji tudi tako izoblikovano miselnost, da jim je preteklost nepomembna, ker da se vse sproti začena in razvija po njihovi zamisli.

A dejstva preteklosti se ne smejo utajevati in jih je sploh nemogoče izbrisati. Kaj se dogaja s človekom, ki nenadoma izgubi spomin, a ohrani zavest samega sebe? In kako bi označili človeka, ki bi zatrl vest in se nikoli ne vprašal o vrednosti vsega preteklega ravnanja? Tak človek je duševno prizadet ali pa je moralni zakrknjenec. Narodna skupnost ima kolektivni spomin in si po represivnih organih očisti vest, ki mu jo izprašujejo za preteklost zgodovinarji, sproti pa razni dejavniki družbene kritike. Kolektivna vest se ne sme in ne more utišati.

Ko je zavest živa, pa ob hudih spominih boli in vnaša v družbo nemir. V našem primeru je to zelo očitno. Gre za dva tabora, ki sta po zunanji moči neenaka. Prvi ima po polstoletnem obvladovanju oblasti sredstva in politično uigranost, drugi se šele pobira iz skrajnega ponižanja. Tabora si stojita nasproti, a je močnejši v slabšem položaju. Zgodovinski razvoj mu je vzel veter iz jader in se mora z utajevanjem in lažnim predstavljanjem dejstev

braniti pred silo pravice, s katero nastopa tabor ponižanih in poteptanih. Ta tabor nima gospodarskih sredstev ne dnevnih glasil in celo ne zadostne volilne moči. Ima pa moralno silo resnice in pravice, ki jo uveljavlja tako, da dviga v javno zavest zlohotnost početja revolucije in posebej veliki zločin v juniju 1945. leta.

Toni nekoristno odpiranje starih ran, tudi ni klicanje k povračanju zla z zlom. To je marveč izpraševanje skupne vesti, izostrovanje zgodovinskega spomina, vabljenje k priznavanju zmot in krivde ter terjanje zadoščenja za prizadete krivice. Da, tudi to je dopusten nagib. Narodni skupnosti je bila prizadeta škoda na telesu s pobojem desettisočev njenih članov. Narod kot zgodovinsko dejstvo pa je bil strahotno oškodovan na ugledu, ko

je revolucija pobijala s pretvezo, da odstranjuje narodne izdajalce. Uničena so bila telesa in ubita je bila čast vseh, ki niso sprejemali komunistične pobude in nasilja, ranjena pa je bila tudi čast vsega naroda.

Za zadoščenje po prizadetih krivicah se je dovoljeno potegovati. Kadar je prizadeta skupnost, je to tudi dolžnost. Prizadevanje krivice je zlo in zlo je tudi, če krivično stanje traja dalje. Pobiti še nimajo označenega groba, niti niso poimensko popisani, niso vpisani v knjigah umrlih, svojcem niso bila izdana potrdila o smrti. Slovenska zemlja je posejana z znanimi in neznanimi grobišči, ki zakrivajo pobite in onečaščene nasprotnike komunistične revolucije. To je očitno krivično stanje. Pravici ni zadoščeno tudi s tem, da se za zločine proti notranjemu in mednarodnemu vojnemu pravu ni bilo še nikomur treba javno zagovarjati in da ni bila komunistična partija uradno razglašena kot zločinska združba. Dokler ne bo odpravljeno to krivično stanje, ne bo v slovenski družbi pravega miru in sprave.

Mir torej ne za vsako ceno, sploh tudi ne za ceno odpovedi zadoščenju z druge strani. Krščanska dolžnost odpuščenja nas sicer strogo obvezuje. Kristjan ne sme povračati zla z zlom in ne sme nasprotniku zla niti želeti. Še več, hoteti mu mora dobro. A to dobro naj bo resnično dobro. To pa je najprej odvrnitev od slabega, spreobrn-

VIDNA IN NEVIDNA ZGODOVINA

Beseda sobratom

Franc RODE

Vidna zgodovina se razvija na ravni politične dejavnosti, gospodarskih gibanj, dosežkov znanosti in tehnologije, umetniškega snovanja, pa tudi zunanjih oblik verskega življenja. Vse to je empirično zaznavno in je predmet bolj ali manj zanesljivih analiz in vrednotenj.

V senci tega vidnega dogajanja pa se odvija druga, nevidna in bistvena zgodovina: to je utrjevanje Božjega kraljestva, rast Kristusovega skrivnostnega telesa, gradnja prihodnjega mesta. V luči vere je vidno dogajanje vedno v službi nevidne zgodovine. Le ta mu daje smisel in vrednost. Zato ga moramo presojati z vidika in z merili nevidne zgodovine. Ta merila so skrivnostna in protislovna. Tako ni moč z empiričnimi kriteriji presojati, koliko neki dogodek vidne zgodovine vpliva na rast Božjega kraljestva.

So dogodki, ki se zdijo porazni za Cerkev in njeno poslanstvo, v resnici pa prispevajo k njeni notranji rasti. In so uspehi, ki so v resnici poraz za Cerkev.

Na primer izguba papeške države leta 1870. Ves katoliški svet je videl v tem strašno katastrofo za Cerkev, pozneje pa se je izkazalo, da je bilo to zanjo dobro. Ugled in vpliv papeštva nikdar ni bil tako velik, kot je danes. Ali povojni poboji kristjanov na Slovenskem in desetletja komunistične vladavine. Kolikor

je bila to velika nesreča za narod, so vendar v tem obdobju slovenski kristjani prvič v zgodovini izpričali svojo zvestobo Kristusu s svojo krvjo in svojim skritim junaštvom. Tako Bog lahko uporabi celo zlo za dosego svojega načrta. „Kako nedoumljivi so njegovi sklepi in neizsledljiva njegova pota!“ (Rim 11,33).

Tako kot ne moremo presojati nekega dogodka zgolj s posvetnimi kriteriji, tako ne moremo presojati Cerkve. Njen resnični obraz in njeno notranjo lepoto pozna samo Bog. Nobena sociološka raziskava, čeprav utegne biti koristna za pastoralno delo, ne more izmeriti resnične vitalnosti Cerkve.

Bodimo torej trezni v presojanju položaja na Slovenskem. To, kar se nam kaže kot negativno za Cerkev, je v Božjem načrtu lahko priložnost za poglobitev vere in utrjevanje naše zvestobe Kristusu. Vsekakor pa ne sme biti razlog za malodušje in otopelost.

Sporočila slovenskih škofij
1, 2001

tev in nazadnje zveličanje. Zato kristjani iz ljubezni do grešnikov molimo za njihovo spreobrnjenje, ne samo da nam ne bi več škodovali, temveč da bi si sami rešili dušo. Telesnega in duševnega trpljenja nasprotnika se ne smemo veseliti, vendar ga lahko tudi ne obžalujemo, kadar domnevamo, da je koristno za obujanje vesti in njeno očiščevanje. Krščansko odpuščanje je v srcu odpoved maščevanju in pripravljenost za spravo.

Zmotno bi bilo, če bi si nalagali dolžnost zunanje odpuščanja brez obžalovanja na drugi strani. V Lukovem evangeliju (17,3-4) beremo: „Če tvoj brat greši proti tebi, ga posvari, in če se spreobrne, mu odpusti. Če greši sedemkrat na dan zoper tebe in se sedemkrat obrne k tebi ter reče: 'Žal mi je', mu odpusti.“ Dokler torej ni na našo zahtevo spreobrnitve in obžalovanja, ni treba spravnihi dejanj. Sploh pa nismo dolžni odpovedovati se zadoščenju za prizadeto škodo. Odpuščati dolgé ne pomeni odpovedovati se vračilu posojila, odškodnini ali zadoščenju za žalitev. To bi bilo nasprotno naravnemu pravnemu redu in odprta pot k vsemu zlu v medosebnih odnosih.

Po pračloveških običajih in v ureditvi civiliziranih družb je splošno škodo, ki jo povzročajo prestopki proti

skupnim vrednotam družbenega reda, mogoče popraviti samo s kaznovanjem. Kolikor kazni ne popravi škode, je pa vsaj reakcija na kršitve prava. Pravična povračilna kazni je javno sredstvo za zagotavljanje splošne blaginje, ker popravlja moralno škodo za družbo in zaradi urejene gozžitja utrjuje veljavo pravnega reda.

Ob vsakoletnem spominu smemo torej poleg obujanja pietetnih čustev tudi razglašati zahtevo, da se odpravi krivično stanje, mrtvim izkaže nikdar izgubljena čast, živim pa zagotovi neovirano uživanje človekovih pravic, tudi pravice do spoznavanja vse resnice in do dobrega imena.

Ko bo izprana sramota z obličja domovine z javno obsodbo zločinov revolucije in s priznanjem časti njenim nasprotnikom, bo šele mogoče sklepati spravo. Slovenski narod po desetih letih samostojnosti potrebuje spravo na poti k polnovrednemu vključevanju v družbo spoštovanih držav.

Naše obsojanje vélikega zločina naj pa spremlja zaupanje v sadove zasluženja tistih, ki so dali najvišjo žrtev za vrednote človeka in domovine.

S skupnimi naporji za Slovenijo

Franc RODE

Zbrali smo se na večer državnega praznika, da se zahvalimo Bogu, ki vodi usodo narodov in nam je ob koncu drugega tisočletja naklonil lastno suvereno državo.

Zbrali smo se, da kličemo Božji blagoslov nad našo domovino, ki naj bo dežela prava, spoštovanja človekovih pravic, medsebojnega spoštovanja in razumevanja.

Končno smo tu, da se v molitvi spominimo vseh, ki so padli v desetdnevni vojni za našo samostojnost: naj jih Gospod sprejme v svoje kraljestvo luči in miru.

Slovenska državnost je zadnja in dokončna postaja v našem težavnem potovanju skozi zgodovino. V njej so se dopolnila in dobila smisel vsa naša prizadevanja za svobodo, vsi naši upori pred poskusi potujčevanja, vsa ljubezen, s katero smo ustvarjali in ohranjali narodno kulturo, vse nasilne smrti. Vse to dobi v luči samostojne državnosti svoj smisel in svoje veličastno potrdilo.

Slovenska državnost je epohalno dejstvo naše zgodovine, prelomnica, kot je ni bilo v naši preteklosti. Iz tega dejstva bi morali črpati navdih in moč za spremembo naše skupne zavesti, za preoblikovanje naše miselnosti, če le doživimo, kaj pomeni biti središče odločanja in imeti svojo usodo v lastnih rokah.

Predvsem bi moralo zbuditi čut odgovornosti za državo pri vseh, zlasti seveda pri voditeljih. Oni so prvi poklicani, da branijo dostojanstvo države, ki se odraža v pravu, in sicer v pravu, ki ščiti življenje in svobodo ter jamči za pravičnost.

Namesto da še naprej gojimo mite o upornosti, ki nas zadržujejo v preteklosti, delajmo raje za to, da se med nami utrdi državniški čut in raste državljanski ponos.

Državljski ponos! To pomeni izostren čut za pravice, ki jih imamo kot državljani. Le tako bomo zares suvereno ljudstvo. Pa tudi čut solidarnosti in aktivnega sodelovanja v javnem življenju ter skrb za skupno dobro.

Narod se oblikuje in raste kot živ organizem pod pogojem, da se vsa hotenja in vse sile strnejo v eno pri uresničevanju skupnih načrtov in po-

sebne vloge sredi drugih narodov.

S tem narod ustvarja svojo zgodovino in postane zgodovinski subjekt. Ravno to nam omogoča lastna država kot okvir suverenega naroda, kjer se lahko uveljavijo vse potencialnosti, navzoče med nami. Zato se morajo vsi čutiti odgovorne za državo, morajo biti vsi povabljeni k sodelovanju, nihče ne sme biti izključen. Samo tako bo ta država vseh njenih državljanov, sprejeta in spoštovana od vseh. Naš skupni ponos in veselje. Samo tako bo ta država naša. Ne država, ki si jo lasti neka stranka ali celo neka temna sila, ki jo vodi iz ozadja.

Kdo ne vidi, da naša država še ni to, kar bi morala biti? Da nekateri naši politiki še vse preveč gledajo na interese svoje stranke in strežejo njenim interesom, ne pa na voljo in interese celotnega naroda in države.

Politik z državniškim čutom v svojem nasprotniku ne bo videl zle sile, ki jo je treba uničiti, ampak nujno dopolnilo in možno sintezo, kot gotski obok, kjer se dva nasprotna loka vzpenjata navgor in se na vrhu - v sredini - spojita v eno. Tako bo politik, ki hoče graditi, pripravljen sprejemati pobude z nasprotne strani, ker se tudi po njih izraža volja ljudstva.

Ravno v posluhu za pobude z nasprotne strani se vidi, ali je pripravljena sodelovanje ali pa jih zavrača, ker gleda v njih izraz sovražnih sil, ki jih je treba onemogočiti. S tem pa ne gradi države, ampak jo ruši.

Zgovoren primer takega ravnanja je slovenska šolska zakonodaja, ki jo je oblikovala ozka skupina nekdanjih marksistov ne glede na voljo in pravice staršev ter v popolnem ignoriranju kulturne in verske istovetnosti slovenskega naroda.

Močna in zdrava država se razvija v plodni sintezi med nasprotnimi silami, ki so navzoče v narodu.

Kaj omogoča to sintezo?

To je dejstvo, da smo si bratje in sestre po krvi. Je strnjeno narodno ozemlje, ki na njem živimo že stoletja. Je skupna zgodovina in zavest, ki jo poraja. Je narodna kultura, ki so jo z velikimi žrtvami ustvarjali prejšnji rodovi. So narodne šege in navade. Je bogato ljudsko izročilo, ki se izraža v molitvah, pesmih, pravljicah. Predvsem je skupni jezik, ki smo ga s tako ljubeznijo negovali in branili. So duhovne vrednote, ki na njih temelji evropska krščanska civilizacija.

Na tem temelju lahko gradimo skupno državo, ki jo bomo vsi sprejemali, spoštovali in bomo nanjo ponosni. To bo tem lažje, kolikor bomo mogli zaupati državni politiki, kar pomeni, da imamo nad njo določen nadzor. Pogoj za to je pošteno informiranje. Hudo je, če širijo neresnice, prikrivajo dejstva, obrekujejo. Vse to ruši državo. Vlada bi morala gledati, da javnost čimbolj objektivno informira: zato mora omogočati pluralizacijo medijev in preskrbeti potrebna sredstva.

STATI INU OBSTATI

Drago OCVIRK

Ne verjamem, da bi si mogel ljubljanski nadškof in metropolit dr. Rode predstavljati, kako daljnovidne so besede, ki jih je izrekel ob svojem posvečenju: „Na to pot stopam s tisto vero, s katero - kot pravi Trubar - 'more en keršenik v tih nadlugah inu iskušnavah stati inu obstati'.”

Tistega davnega 5. marca 1997, ko je bil imenovan za nadškofa, ni mislil ne on ne kdo drug, da bo moral skozi res velike nadloge in preizkušnje, z njim pa vsa Cerkev na Slovenskem.

Zakaj vendar je temu tako, se sprašuje človek, ko odloži novo nadškofovo knjigo *Stati inu obstati*. Saj stoji odločno na strani demokracije, človekovih pravic in pravne države? Njegova obzorja so najširše evropska, oplemenitena z bogatimi življenjskimi izkušnjami, ki že mejijo na roman; njegovo krščanstvo je sveže, polno radosti in življenja, v vsem prežeto z neizmerno prostostjo duha, ki kar kliče k svobodi; njegova ljubezen do naroda je neomajna, ponos zaradi lastne države brez primere. Kaj torej moti pri ljubljanskem nadškofu, da udrihajo čezenj podolgem in počez?

Naj se sliši še tako neverjetno, a po štirih letih vedno enakih napadov nanj je mogoče z gotovostjo reči, da moti pri njem prav vse, kar ima Evropa za odliko! Zato je dr. Rode v tem času postal, hočeš nočeš, nekak Rubikon, ki razmejuje duhovni svet evropske civilizacije od barbarstva gole moči, pohlepa in brezobzirnosti; orientacijska točka, ob kateri

Sedem let po samostojnosti ugotavljamo, da naša država ni ravno to, kar smo pričakovali. Mnogi so razočarani. Vendar nimamo razlogov za malodušnost. S skupnimi napori vseh ljudi dobre volje z desne in leve bomo oblikovali Slovenijo, ki bo bolj pravična, solidarna in bratska, manj skorumpirana, bolj prosojna, plemenita in dostojanstvena, manj zavrtta in zamorjena, bolj odprta za življenje, bolj vesela in srčna, manj razdvojena in bolj spravljena.

Vsi smo poklicani, da gradimo tako Slovenijo.

Bog blagoslovi naše napore!

vsakdo uvidi, kje je. Zanimivo je, da dr. Rode nikakor ni „kamen spotike“ od leta 1997, ampak je „sovražnik“ vse od leta 1979, ko ga je kot svobodoljubnega profesorja na Teološki fakulteti vzela v pretres partijska inkvizicija, kot beremo v Temni strani meseca: „Predsednik komisije predsedstva CK ZKS za idejno in teoretično delo v zvezi komunistov Milan Kučan je za 18. julij 1979 sklical sejo idejne komisije z eno samo točko: razprava o članku dr. Franceta Rodeta 'Resnično krščanstvo pri nas danes in jutri'.”

„Dvoboj“ med bodočim predsednikom demokratične Slovenije in bodočim nadškofom se je končal z zmago „naprednih sil“... in z izgubo svobode izražanja. „Predavanje dr. Franceta Rodeta ni smelo iziti v zborniku; bila je onemogočena tudi objava opombe, zakaj Rodetove razprave v zborniku ni. Na omenjeni seji 18. julija, ki jo je vodil predsednik komisije predsedstva CK ZKS za idejno in teoretično delo v zvezi komunistov Milan Kučan in ki je bila namenjena pojavom neoklerikalizma pri nas, so (...) po večurni razpravi (...) ugotovili, da so verniki v naši družbi v

vsakem pogledu enakopravni z ostalimi delovnimi ljudmi in občani in da imajo vse pogoje za aktivno sodelovanje v samoupravnem delovanju in družbenopolitičnem življenju ter da nihče izven njih nima pravice nastopati namesto njih, niti cerkvena oblast ne.” Nič novega torej, nadaljuje se že znano iz svinčenih let ... celo ljudje so isti, v enakih vlogah, razlika je le v tem, da so nizkotno vlogo partije prevzeli mediji. Do danes, ko to pišem, Rodetove knjige še niso zaplenili, kar je dobro znamenje! Vprašanje pa je, ali ji bo sledil linč ali pa razprava o njegovih idejah, kar bi bilo za demokracijo normalno.

Vzemimo za ponazoritev nekaj nadškofovih misli iz nagovora laikom z naslovom Gradimo bolj plemenito Slovenijo:

„(...) Suverenost, ki smo jo razglasili pred desetimi leti, ne sme ostati samo v ustavi. Suverenost se mora naseliti v nas (...) Ta suverenost in svobodnost, ta državniški čut se morajo ponosno naseliti v nas ter preoblikovati našo psihologijo in našo notranjost, da bomo bolj samozavestni, bolj pokončni in pogumni kot Slovenci in kot kristjani. In kmalu bi se ta naša nova drža tudi poznala. Mislim, da nam manjka predvsem tega: samozavesti in pokončnosti. Kolikor več bo samozavestnih in pokončnih kristjanov med nami, toliko bolj zdrava bo družba.”

Bo že držalo, da ne le nadškof, ampak vsi verni potrebujemo močne vere, da bomo mogli v nadlogah in preizkušnjah „stati inu obstati“ in z nami tudi demokracija in naš narod.

Čudni odrešeniki korakajo po deželi.
Vzamejo, če imaš,
ne dajo, če nimaš.
Z rokami v žepih prezirno stopajo.
In oznanjajo enajsto zapoved.
Vse je naše,
vse je naše.
Tudi duša,
če jo imaš.

France PIBERNIK

KRISTUS KRALJ

Pavla HRIBOVŠEK KREMŽAR

V svetem letu 1925 je papež Pij XI. odločil, naj bo zadnja nedelja v oktobru posvečena Kristusu Kralju. Leto kasneje pa se je v Westfaliji, kamor so prihajali na delo iz vse tedanje Evrope, porodila misel, naj bi katoličani iz različnih dežel skupno iskali najprimernejših poti za gradnjo Kristusovega kraljestva na zemlji in se v ta namen redno srečavali na kongresih Kristusa Kralja.

Prvi štirje kongresi v Nemčiji in Avstriji, verjetno zaradi političnih razmer v teh deželah, niso imeli mednarodnega odmeva. Peti kongres, ki se je vršil pod pokroviteljstvom kardinala Hlonda na Poljskem, pa je bil že množična manifestacija ob prisotnosti raznih evropskih delegacij. Nemškimi katoličanom je nacistični režim udeležbo na kongresu prepovedal. Na enem od kongresnih predavanj je ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman govoril o potrebi verske prenove v Cerkvi.

Ko so škofoje razpravljali, kje naj bi bil naslednji kongres Kristusa Kralja je postalo jasno, da bi bila zaradi neposredne vojne nevarnosti javna manifestacija katoličanov potrebna, pa tudi, da s kongresom ne kaže odlašati. Vendar se zaradi sovražnega zadržanja Hitlerjeve vlade nihče od prisotnih ni želel izpostavljati tako, da bi kongres Kristusa Kralja sprejel pod svoje okrilje. V takem položaju je škof Rožman pokazal izreden pogum. Kljub nemški sovražnosti je prevzel na svoje rame predsedstvo mednarodnega odbora za organizacijo kongresov Kristusa Kralja in sprejel, da se vrši tak kongres že naslednje leto v Ljubljani.

Šesti svetovni kongres Kristusa Kralja je pripravila ljubljanska škofija v času, ko se je Evropa že pogrezala v strahote druge svetovne vojne. Njegov namen je označil v začetnem govoru škof Rožman takole: „Obnoviti je treba, kar je zastarelo, kar je obolelo, da ne more vršiti od Boga naloženih nalog in ne doseči od Boga postavljenega namena.“ Ta program je bil izrečen pred pričetkom druge svetovne vojne, a bi bil lahko vodilo slovenskim katoličanom tudi zdaj, na pre-

lomu tisočletja. Desetletja vojne, revolucije in nesvobode so dolgo onemogočala med našim narodom vsako globljo prenovno. Smemo upati, da se bo obnova verskega življenja, ki jo je napovedal pred 60 leti škof Rožman, mogla vendarle pričeti zdaj, po slovenski sinodi.

Želja po krščanskem prerodu v Cerkvi, v farnem občestvu, pa tudi v javnem življenju, v kulturi, predvsem pa v človekovem srcu je bila prisotna v večini kongresnih predavanj, a je ostala dolgo zamrznjena v zavesti evropskih narodov. Med Slovenci so besede o duhovni prenovi pri mnogih vernikih padle na rodovitna tla. Večina katoliških rojakov se je zavedala, da se bližajo za naš narod huđi časi. Zato so v dvoranah in na množičnih zborovanjih zavzeto sledili predavateljem in sprejemali njihove smernice.

Tudi množična „Igra o kraljestvu božjem“, na predvečer velikega kongresnega zborovanja, je ljudstvo navdušila. Na Stadionu je nad 3000 igralcev ob sodelovanju 50.000 gledalcev, v režiji

Iva Peršuha, prikazala večni spopad med nadangelom Mihaelom in Antikristom, ki se odigrava tudi sredi modernega sveta. Množični prikaz krščanskega misterija ni bil novost le za Slovenijo, marveč tudi za Evropo.

Kongres je bil zaključen s prošnjo: „Kristus Kralj, gospoduj našim družinam! Gospoduj v naših šolah! Gospoduj v našem narodu! Gospoduj v naši javnosti! Gospoduj v naših mislih, srcih in delih!“

To niso bile prazne besede. Sredi množice vernih jih je bilo veliko, ki so to prošnjo čutili kot svojo. Kongresni sklep, da mora kristjan v sebi „krščanstvo poglobiti, mu z življenjem čast delati, na zunaj pa ga pogumno izpovedovati“, so mnogi mladi fantje in dekleta sprejeli kot osebno poslanstvo. Nekateri od teh ste še med nami. Doživljali ste veliki plebiscit slovenskega naroda za Kristusa Kralja. Ob spominu nanj gotovo še občutite odmeve kongresnega navdušenja, ki v toku časa ni zamrlo. Gotovo pa se v dnu srca s tesnobno sprašujete, kdaj se bo vrnilo med nas tedanje navdušenje za Kristusa in za njegovo kraljestvo. Kdaj bo slovenska mladina spet z vsem ognjem svojega srca množično prepevala: Povsod Boga?

Poljski kardinal Hlond, zastopnik papeža Pija XII. na kongresu, je v govoru spomnil vernike, da družji Zveličar „s svojo kraljevsko oblastjo tudi nalogo pričevalca resnice. Na Pilatovo vprašanje: „Torej kralj si?“ Jezus odgovori: „Tako je, kralj sem.“ In takoj pristavi: „Jaz sem zato rojen in sem zato prišel na svet, da spričam resnico: vsak, kdor išče resnico, poslušaj moj glas.“ (Jan. 18,37) Nato je kardinal poudaril: „Kristusovo kraljestvo je kraljestvo resnice. Kristus je umrl za resnico svojega kraljestva in prav ta resnica nas mora osvoboditi... in iz nje prihajajo vsi podvigi svetosti in vse evangeljske pobude.“

Kardinal, ki je govoril v francokem, poljskem in nemškem jeziku, je zaključil v slovenščini: „Kristus Kralj je kralj milosti. Največji triumf Njegovega vladanja je svetost njegovih služabnikov in otrok... Kristusovo kraljestvo tudi v tej dobi ni idila, ni pasivnost in ne sladko brezdelje, temveč trud, napor, vojna, žrtev, mučeništvo. Posvečati se, pomeni iti za Kristusom,

noseč iz dneva v dan svoj križ.“

Med morjem poslušalcev so stali ob vodnikih slovenske in vesoljne Cerkve moške in žene, fantje in dekleta, ki so bili manj kot dve leti po kongresnem slavlju postavljeni pred izbiro: ali zvestoba Resnici ali odločitev za prikrito laž? Ali s tokom ali proti njemu? Ali ostati zvest Kristusu tudi za ceno mučeništva?

Dvajseto stoletje, ki je potekalo v znamenju velikih krivoverstev nacizma in komunizma, je privedlo nešteto kristjanov pred življenjske odločitve, v katerih je bila na tehtnici njihova svoboda in njihova življenjska pot. Ta je mnoge vodila v trpljenje, nekatere v smrt, druge v pregnanstvo. Bil je čas, ki je rodil krščanstvu toliko mučencev, kot nobena doba v zgodovini vesoljne Cerkve. Med njimi je veliko naših bratov in sester, ki so v trenutku preizkušnje pogumno sprejeli ceno, ki jo je zahtevala zvestoba.

Kardinal Hlond je že v pozdravnih besedah izrazil slutnjo, ki je prevevala v tistem času kristjane po vsej Evropi. Tako je rekel: „Cerkev je doživljala viharje in jih bo še doživela. Je trpela in bo morala še mnogo trpeti. Njena čast je križ, mučeništvo njena slava!“

Štirideset dni po tem, ko je papeški delegat izrekel te preroške besede, je bil njegov, poljski narod potegnjen v vrtnice strahot, ki so se končale šele pol stoletja kasneje pod modrim in odločnim vodstvom poljskega papeža Janeza Pavla II.

Kakor vedno v dveh tisočletjih kraljevanja, je Kristus, Kralj milosti, sprejel in poveljčal žrtev svojih pričevalcev tudi v današnjem času. Žrtev slovenskih mučencev je postala del dragocene zakladnice krščanskega občestva. Iz nje in po njej je Bog dal Cerkvi moči, da je v drugem vatikanskem koncilu našla pot prenove, ki jo je sredi svetovnega viharja s tesnobo v srcih iskala tudi ob kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani. V darovanju krvavih in nekrvavih žrtev slovenskih mučencev pa je skrito tudi upanje za ponovno rast in prerod slovenske Cerkve in slovenskega naroda. Iz te svete zakladnice smemo in moramo srkati moči tudi mi, ki smo mučencem blizu po družinskih, rodovnih vezeh

ter po veri v odrešenje in v vstajenje. Tako bo vsak od nas lažje sledil njihove- mu zgledu v zvestobi Kristusu Kralju v dobi, ki zahteva od vernih drugačnih, a velikokrat ne manj junaških odločitev in z njimi povezanih žrtev.

V marcu leta Gospodovega 1942 so komunistične krogle umorile prva dva slovenska fanta, ker sta bila goreča katoličana. Z nasilno smrtjo Frančka Župca in Jaroslava Kiklja se je pričela krvava preizkušnja slovenske Cerkve, ki je trajala desetletja. Škof dr. Gregorij Rožman ob umorih teh dveh globoko vernih fantov ni okleval; v okrožnici, ki so jo brali tisto nedeljo s prižnic, je proti nasvetom previdnih cerkvenih mož, oba imenoval „mučenika“.

Na pogrebu Jaroslava Kiklja, ki je bil predsednik zveze katoliških visokošolcev in zavzet mladec Kristusa Kralja, je škof Rožman povedal besede, ki danes niso manj aktualne kot so bile takrat.

„Zahvaljen bodi, Gospod, za prvega mučenca, ki si ga blagovolil dati naši Katoliški Akciji... Pravični sodnik, ki si maščevanje sebi pridržal, rotimo te, maščuj se za nedolžno prelito kri. Maščuj se tako, kakor si maščeval kri svojega prvega mučenca Štefana, da si spreobrni

preganjalca Savla v svojega najgorečnejšega apostola. Gospod, maščuj se nad neznanimi krivičnimi sodniki, nad brezvestnimi morilci... tako, da jim snameš mrežo zablode raz zaslepljene oči, da zagledajo svetlobo Tvoje resnice in ljubezni in se iz preganjalcev Tvojega kraljestva spremenijo v Tvoje zveste služabnike. To bodi sad mučeniške krvi.“

Tudi mi, po pol stoletja, še vedno prosimo Kristusa Kralja, naj da krvi slovenskih mučencev tako rodovitno moč, da bo iz nje pognalo novo življenje. Naj to življenje požene čimprej tudi v srcih onih, ki so njegove služabnike morili. Prosimo pa tudi za tiste rojake, ki skušajo nekdanje storjene krivice raztegniti preko današnjih dni še v bodočnost. Prošnja za spreobrnjenje morilcev in preganjalcev Kristusove Cerkve in njenih udov je izraz naše krščanske sprave.

Pri tem pa ne moremo in ne smemo pozabiti na veličino naših mučencev, ne molčati o strašni krivici, ki jim je bila prizadeta zaradi njihove zvestobe. Zgled so nam in opora. Spomin nanje in na njihovo žrtev je naša sveta dolžnost. Ne manjšo dolžnost pa nam nalaga tudi zvestoba resnici.

Razlagati in obsojati zmoto, ki je pripeljala v dvajsetem stoletju pol človeštva in tudi naš narod v neizrekljivo tvorno in duhovno stisko, je naloga vseh, ki smo bili priče njene razdiralne sile. Laž hoče zmagati, kljub temu da se je družba, ki jo je spočela, sama v sebi razsula. Zato prehaja dolžnost pričevanja resnice od nas tudi na otroke in na vnuke. Posledice načrtovanega brezboštva in materializma bodo še dolgo ogrožale tudi rodove, ki prihajajo za nami.

Ob sklepu kongresa Kristusa Kralja v Ljubljani je bil podpisan Proglas namenjen vsemu svetu. Pričenja se s temi besedami: „Izpovedujemo vpricho vsega sveta svojo vero v edinega Boga. Stvarnika nebes iz zemlje, gospodarja, ki mu je in ostane podložna vsaka stvar, vsak posameznik in tudi vsa človeška družba; ta Bog je večni sodnik, ki mu morajo vsi dajati odgovor in večna usoda slehernega človeka zavisi od njegove sodbe.“

V zavesti naše majhnosti in

Imejmo slovensko srcé!

Vladimir KOS

Zakaj bi ne pel elegij o mučencih?

***„Pozabi preteklost,“ šepčejo mi,
„začeli smo znova, smo novi Slovenci -
ne brskaj po prahu, ne išči kosti...“***

***A jaz sem Slovenec s krvjo zgodovine,
ki v njej so nam bránili našo zemljó,
naš jezik in vero, prav naše vrline,
Slovenci do smrti, prekleti za to.***

***Da smemo še v maternem peti jeziku,
da smemo po naše slaviti Boga,
dežele se lastne odpirati miku -
mučencev je zmaga v areni svetá.***

***O, zemlja je naša res pravljíčno lepa,
pogumni, razumni, prijazni ljudje.
Magnet smo ukrivljenim žicam pohlepa -
imejmo mučencev slovensko srcé!***

Praznik presvetega REŠNJEGA TELESA

17. junij

Na četrtek po prazniku presv. Trojice obhaja Cerkev od 13. stoletja naprej poseben praznik v čast presv. Rešnjemu telesu. Uveden je bil v zvezi z gibanjem, ki se je v zahodni Cerkvi začelo uveljavljati okoli l. 1000. Pod vplivom znamenitega benediktinca Lanfranka so v Normandiji (Francija) v 11. stol. pri procesiji z oljkami na cvetno nedeljo vpeljali tudi slovesno spremstvo pri obredu, v katerem duhovnik na veliki četrtek in veliki petek sv. hostijo prenese na kraj, kjer se shranjuje v času „sv. tridnevja“. Gorečemu češčenju najsv. Zakramenta so se posvečale zlasti pobožne žene in očitno zajemale iz tega mnogo pobud za poglobljeno krščansko življenje, ki je svojo učinkovito moč izžarevalo tudi v čisto praktičnem izvrševanju velikodušne ljubezni do bližnjega, zlasti do najbolj potrebnih.

Kristusu, navzočemu v sv. Rešnjem telesu, so kristjani v zvezi z udeleževanjem evharistične daritve in v zvezi s sprejemanjem sv. obhajila izkazovali božje češčenje že od prvih časov naprej. A na Zahodu se je - zlasti še v odporu zoper Berengarja, ki je v drugi polovici 11. stol. začel tajiti resnično Gospodovo navzočnost pod evharističnimi podobami - razvilo bogato evharistično češčenje tudi zunaj sv. daritve.

grešnosti pa neskončne svetosti in pravičnosti večnega Sodnika, bi morali ljudje pred Stvarnikom onemeti. Pa se spomnimo, da nam je povedal njegov Sin, da mu smemo tudi mi reči Oče. Spomnimo se njegovega usmiljenja in neizmerne dobrote, ki nam je naklonila Odrešnika. Zato se v letu po velikem Jubileju drzno prositi Njega, ki je ob Očetu, v občestvu s svetim Duhom:

Kristus Kralj, poveličaj brate in sestre našega rodu, ki so s svojo krvjo dokazali zvestobo Tebi in Tvojemu kraljestvu. Ti edini poznaš imena vseh Slovencev, ki so jim iz sovraštva do Tebe vzeli življenje. Ti poznaš trpljenje neštetihih skritih mučencev, tudi tih, ki niso prelili krvi, a so Ti darovali trpljenje preganjanj in zaporov, dis-

Neposredno pobudo za uvedbo posebnega praznika je dala redovnica Julijana iz Liègea na osnovi zasebnega razodetja, v katerem ji je Kristus naročil, naj vse stori, da bi bil praznik vpeljan. Po dolgotrajnem in hudem nasprotovanju je tamkajšnji škof Robert v pastirskem pismu iz l. 1246 odredil obhajanje slovesnega praznika v čast presv. Rešnjemu telesu; in sicer naj bi ta praznik bil na četrtek po osmini praznika presv. Trojice (tudi ta praznik je tedaj imel osmino). L. 1261 je bil za papeža izvoljen arhidiacon Pantaleon iz Liègea in si nadel ime Urban IV. In ta je že l. 1264 odredil, naj se tudi v Rimu samem obhaja „praznik presv. Rešnjega telesa našega Gospoda Jezusa Kristusa“. Pod tem imenom se je praznik polagoma širil tudi drugod, zlasti naglo od tistega časa dalje, ko sta ga potrdila papež Klemen V. (umrl 1314) in koncil v Vienni.

kriminacije in zdomstva. Poveličaj jih, prosimo Te, tako, da nakloni njihovim sovražnikom dar spreobrnjenja, nam pa milost, da bomo goreče poglobljali svojo vero. Daj nam poguma, da bomo vztrajali v zvestobi sredi brezbriznega in nevernega sveta. Daj nam vztrajnosti, da ne omagamo, ko smo dan za dnem izpostavljeni brezbožnemu toku mode in javnega mnenja. Daj nam ljubezni, da se ob težavah ne zapremo in ne pozabimo na svoje dolžnosti do najbližjih; da se kljub slabostim, Tebi v slavo, odločimo za pot k svetosti.

Kristus Kralj, Ti si Pot, Resnica in Življenje; daj, da z vsemi brati in sestrami po krvi in jeziku iščemo ter najdemo smer, ki nas bo skupaj privedla po resnici, k Tebi, v polnost življenja.

V središču slovesnosti naj bi po volji Urbana IV. stalo bogoslužje krščanskega ljudstva: „Pobožne množice ljudstva naj bi vrele v cerkve, duhovniki in ljudstvo naj bi se radostno združili v slavospevih.“ - Mašna daritev tedaj še ni bila posebej omenjena, pač pa praznične dnevnice.

Prvotni in najslovesnejši praznik presv. Rešnjega telesa je pravzaprav veliki četrtek, dan postavitve najsv. zakramenta, imenovan tudi „rojstni dan keliha“. Toda spomin na Kristusovo trpljenje in neposredna bližina velikega petka nam ne dovoljmeta, da bi se tedaj z vso dušo prepustili veselemu, bleščočemu praznovanju in kar najbolj radostnim izrazom hvaležnosti za Kristusov največji dar svoji Cerkvi, tisti dar, o katerem celo tako trezni učenjak sv. Tomaž razvneto vzklika: „O dragocena in občudovanja vredna gostija, zveličavna, vse sladkosti polna! Kaj more od te gostije biti bolj dragoceno? V njej se nam kakor nekdaj v jed ne daje meso telet in kozličev, temveč Kristus, pravi Bog. Kaj je bolj čudovito kakor ta zakrament? Saj se v njem kruh in vino bistveno spremenita v Kristusovo telo in kri in zato ima podoba malo kruha in vina v sebi Kristusa, Boga in človeka...“

Kar se je na veliki četrtek, ko je misel na Gospodovo trpljenje tako živa, zdelo neprimerno, to hoče Cerkev nadomestiti na četrtek po končanem velikonočnem petdeseterodnevju. Tedaj, na praznik presv. Rešnjega telesa, skuša odpreti vse registre veselja in hvaležnosti za največji zakrament, ki „obsega ves duhovni zaklad Cerkve, Kristusa samega, naše velikonočno jagnje in živi kruh, ki s svojim mesom, po Svetem Duhu oživljenem in

oživljajočim, daje ljudem življenje". Sicer pa je že vsak krščanski praznik najtesneje povezan z najsvetejšim Zakramentom.

Besedila za praznično bogoslužje je po naročilu Urbana IV. sestavil véliki cerkveni učenik sv. Tomaž Akvinski. Pri tem se je naslonil na staro liturgično izročilo, deloma tudi na zaklade vzhodne Cerkve, in ustvaril mojstrovino čudovite lepote, ki jo je znal vdihniti neprekosljivemu miselnemu bogastvu. O devetih antifonah jutranjic npr. je Tholomeus de Lucca, učenec sv. Tomaža, dejal: „Zdi se, da so v njih prekrasnem, edinstvenem slogu vsebovane tako rekoč vse starozavezne predpobe, ki kažejo na evharistični zakrament." In vse je prežeto predvsem z občudovanjem božje modrosti in dobrote:

„Angelski kruh odslej hrana človeku je, zdaj so dopolnjene davne podobe vse. O čudoviti dar, Stvarnika uživa stvar, hlapec bliža Gospodu se.”

(Iz himne „Sacris sollemniis”, Praznika svetega)

V mašnih prošnjah je predvsem izražena misel: Zakrament sv. evharistije kaže na preteklost in je živ spomin vseh nekdanjih odrešitvenih božjih del, katerih višek je Kristusova daritev na križu, končana s poveljanim vstajenjem; v pogledu na sedanost je sv. evharistija zakrament edinosti vseh udov Cerkve s Kristusom in med seboj; v odnosu do prihodnosti pa je poročstvo večne kraljevske gostije v nebesih.

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA JUNIJ

**Kristus — začetek in dovršitev
vsakega našega dejanja**

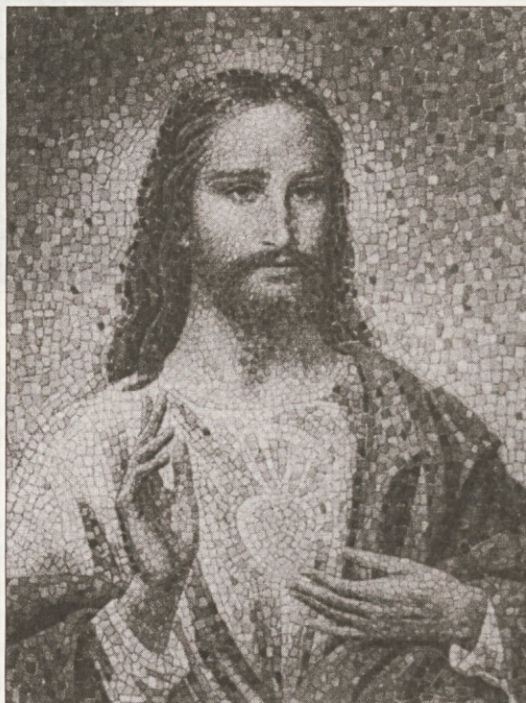
Splošni: Da bi imelo vsako naše dejanje svoj začetek in svojo dovršitev v Kristusu, navzočem v presvetem Rešnjem telesu.

Misijonski: Da bi katoličani v Vietnamu dobili več možnosti za sodelovanje pri razvoju države na področju kulture, vzgoje in izobraževanja, zdravstva in socialnega dela.

Slovenski: Da bi kateheti znali prav pripraviti otroke in njihove starše na prvo sveto obhajilo.

Praznik presvetega SRCA JEZUSOVEGA

22. junij

vrhunec v daritvi na križu, ko so iz prebodene Mesijeve strani začele teči reke žive vode, ki odslej nikdar več ne bodo usah-nile (Raz 22,1-5).

Ta praznik ima podobno zgodovino kakor praznik sv. Rešnjega telesa. Če hočemo razumeti njegovo vsebino, nam je treba vsaj nekoliko poznati razvoj in smisel češčenja Jezusovega Srca.

Podoba Jezusove s sulico prebodene strani je bila znana že v prvih stoletjih krščanstva. Pristno in verodostojno poročilo o mučenju lyonskih mučencev iz l. 177/178 pripoveduje, kako je mučenec Sanctus v najstrašnejših mukah „vztrajal neupognjen in nepopustljiv, stanovit in svoji izpovedi; hladil

Gospodovi prazniki imajo redno odnos do kakega odrešitvenozgodovinskega dogodka iz Jezusovega življenja ali trpljenja in pove-ličanja. Za praznik Srca Jezusovega, zadnji veliki Gospodov praznik, ki je še odsev velikonočnega kulturnega kroga, to ne velja. Ta praznik spada, podobno kakor npr. praznik presv. Trojice in praznik sv. Rešnjega telesa, k „praznikom iz pobožnosti”. Pri njih ne obhajamo kakega odrešitvenega dogodka, pač pa neki vidik skrivnosti vere ali našega odrešnja.

Praznik Srca Jezusovega skuša prodreti v globino in notranje jedro Kristusove skrivnosti, v jedro, iz katerega pritekajo vsa „velika božja dela” (Apd 2,11) v odrešenje človeštva, posebno Kristusova kalvarijska daritev. In to je tista ljubezen, ki je bila od vekov skrita v brezdanjih globinah troedinega Boga (kakor nam jo predstavlja praznik presv. Trojice), ki pa si je privzela našo človeško naravo in nas v Kristusu začela ljubiti tudi s človeškim Srcem ter dosegla svoj

in krepil ga je studenec žive vode, tekoče iz Kristusovega osrčja... V njem je trpel Kristus in obhajal zmagoslavje, premagoval sovražnika in ostalim za zgled kazal, da ni strahu, kjer je Očetovska ljubezen, ni bolečine, kjer je Kristusova slava”. Sv. Janez Zlatousti (umrl 407) in sv. Avguštin (umrl 430) razvijata globoke misli o Cerkvi, ki je izšla iz Odrešenikovega Srca. Podobno mnogi drugi. Povedati hočejo, da je Kristus s svojo, do poslednjih globin ljubečo žrtvijo na Kalvariji pridobil vse milosti, vse nadnaravne zaklade, ki jih Bog daje človeštvu po Cerkvi. Prav tako posebej o zakramentih, ki so za obstoj in življenje Cerkve tako osnovnega pomena, cerkveni očetje kar po vrsti trdijo, da so pritekli iz Kristusove odprte strani ali prebodenega srca, to se pravi iz Kristusove ljubezni.

V 12. stol. je o Jezusovem Srcu, v katerem se skrivnost božjega usmiljenja najjasneje in najpretpreteljiveje razodeva, mnogo in z vso toplino govoril zlasti sv. Bernard. Njegov vpliv se posebno pozna

pri cistercijankah sv. Gertrudi (Jederti, u. 1302), sv. Mehtildi in več drugih. V 17. stol. se je v krogih francoskih oratorijancev pojavila močna težnja po tem, da bi vso popolnost duhovnega življenja videli le v enem: v posnemanju vzvišenega Jezusovega notranjega življenja, z drugimi besedami, v posnemanju njegovega „Srca“; iz poglobljanja in vtapljanja v skrivnosti tega Srca, to se pravi v notranje Jezusovo življenje, naj bi rasla tudi vsa kristjanova zunanja dejavnost. Še v istem stoletju je ob vnetih prizadevanjih sv. Janez Eudesa (umrl 1680) prišlo do uvedbe pravega liturgičnega praznika - tedaj še samo v kaki posamezni cerkvi - v čast Jezusovemu Srcu. Širjenje češčenja Jezusovega Srca je po mnenju sv. Janeza Eudesa najuspešnejše sredstvo za to, da bo Kristus spet močnejše zavladal v dušah in praktičnem življenju kristjanov. Odlok o razglasitvi Janeza Eudesa za blaženega (pozneje svetnika) pravi, da je ta božji mož „oče, učitelj in apostol liturgičnega češčenja Jezusovega in Marijinega Srca“. Močno pobudo za pobožnost do Jezusovega Srca so dala videnja sv. Marjete Marije Alacogue (umrla 1690). V času hladnega janzenizma, ki je enostransko poudarjal le božjo svetost in strogo, zamolčaval pa božjo ljubezen in vsezveličavno voljo, je bilo češčenje Jezusovega Srca kakor dih

toplega pomladanskega sonca nasproti mrkosti ostre zime, ki je zapirala srca v oklep nerodovitnosti. Janzenistično pobarvano oznanjevanje in versko življenje je v mnogih, tudi iskreno vernih ljudeh ustvarjalo vtis, kakor da je Bog nekak policaj in neizprosni, strašen maščevavec vsega, kar človek stori napačnega, ne pa to, kar nam spričuje božje razodetje: Ljubezen, razodeta zlasti v tem, „da je Bog na svet poslal svojega edinorojenega Sina, da bi mi po njem živeli“ (1 Jan 4,8.9). In izkušnja nam pove, da ravno misel na čudovito božjo ljubezen človeka redno brez primere učinkoviteje odvrta od greha in nagiblje k veseli požrtvovalnosti v življenju po evangeliju in v apostolatu za druge kakor pa misel „na strašno božjo sodbo“, ki jo je naglašal janzenizem. Sicer tudi časti-

Najlepši trenutki

M. Elizabeta KREMŽAR

Najlepši trenutki! - O, to so pač oni, ko mašnik blesteči ciborij odpre, ko z mano se angelov tisoč prikloni, ko hostijo sveto oko mi zazre.

Najlepši trenutki gotovo so tisti, ko v jutru pri angelski mizi klečim, ko bliže in bliže prihaja moj Jezus, najlepši trenutek, ko njega dobim.

Najlepši trenutki, o, to so pač tisti, ko z Jezusom vračam se sklenjenih rok, ko gledam in molim in ljubim le njega, ko čutim le eno: da z mano je Bog.

Pred mano, krog mene kleče serafini, saj živ tabernakelj je moje telo, srce je ciborij, v njem Jezus počiva, pred njim kerubini svoj „Sanktus“ pojo.

Še več kot ciborij, kot zlat tabernakelj, kot žarna monštranca in več kot oltar... nebesa so v meni, neskončna nebesa, vsa lepa, prelepa za zemeljsko stvar.

Na srcu najboljšem pozabim vse drugo, pozabim na zemsko radost in bolest... O, tistih trenutkov, ko Jezusa gledam, ne dam jih nikdar za vse zemlje prelest.

vec Srca Jezusovega ne pozablja, da je „strašno pasti v roke živega Boga“ (Hebr 10,31), a obenem ve, da je to v bistvu samo tedaj in zato strašno, če človek kar naprej in do konca zameta neskončno božjo ljubezen, ki je nezdruljiva s človekovo sebičnostjo, v kateri bistveno obstoji greh.

Vrhovno vodstvo Cerkve je bilo - kakor po navadi pri zasebnih razodetjih in pri uvajanju „novih“ pobožnosti - dolgo časa močno nenaklonjeno gibanju, ki ga je sprožila sv. Marjeta Alacogue, zlasti še želji, naj bi bil uveden praznik Srca Jezusovega za vso Cerkev (pa tudi glede obhajanja prvih petkov v mesecu in opravljanja t.i. sv. ure). Šele okoli 100 let po času prikazovanj, ki jih

je imela sv. Marjeta, je papež Klemen XIII. l. 1765 za nekatere kraje (za Poljsko) v večjem obsegu prvokrat dovolil praznik presv. Srca. Pij IX. ga je l. 1856 raztegnil na vso Cerkev. Sedanja praznična liturgija pa izhaja od papeža Pija XI.

Smisel češčenja Srca Jezusovega in s tem vsebino praznika je obširneje orisal papež Leon XIII. v okrožnici „Annum sacrum“ (Sveto leto), v kateri je naznanil, da bo za začetek 20. stol. ves svet posvetil presv. Srcu Jezusovemu. To okrožnico je Leon XIII. sam imel za važnejšo kakor svojo slovečo socialno okrožnico „Rerum novarum“. Pij XI. je l. 1928 v okrožnici „Miserentissimus Redemptor“ (Preusmiljeni Odrešenik) podrobneje orisal smisel posvečenja, zlasti pa zadoščevanja Jezusovemu Srcu. Zelo vsestransko in globoko „teologijo Srca Jezusovega“ pa obsega okrožnica „Haurietis aquas“ (Zajemali boste), ki jo je izdal Pij XII. l. 1956 ob stoletnici, odkar je bil praznik Srca Jezusovega razširjen na vso katoliško Cerkev. - Češčenje Jezusovega Srca je sam gojil in toplo priporočal vsem vernikom tudi papež Janez XXIII. Papež Pavel VI. je l. 1956 izdal okrožnico „Nedoumljivo bogastvo Kristusovo“. V njej je znova naglasil važnost češčenja presv. Srca; in v duhu 2. vatikanskega

koncila je zelo poudaril zvezo, ki jo ima to češčenje s presv. evharistijo, posebej z njenim daritvenim značajem, se pravi s sv. mašo in sv. obhajilom kot daritvenim obedom.

Nastavitev praznika presv. Srca Jezusovega na petek po osmini presv. Rešnjega telesa nam pove, da je ta praznik nekakšna ponovitev velikega petka, kakor je praznik presv. Rešnjega telesa nekaka slovesna ponovitev velikega četrtega. Na tisto Gospodovo trpljenje, ki smo ga obhajali že na veliki petek, se praznik presv. Srca Jezusovega ozira pod vidikom nagibov, ki so učlovečeno božjo Besedo privedli do kalvarijske žrtve: pod vidikom božje-človeške ljubezni, katere simbolj je srce.

MARIJINO brezmadežno Srce

Zgodovina češčenja brezmadežnega Marijinega Srca,
posebej tudi med Slovenci

23. junij

V nekem smislu velja, da je češčenje Marijinega Srca tako staro kakor krščanstvo, čeprav seveda izrečnega češčenja prav „srca“ Marijinega od začetka ni bilo. Vendar pa izrečno in izrazito češčenje Marijinega Srca ni šele „iznajdba“ našega časa, marveč se da zgodovinsko dokazati vsaj že za 12. stoletje, posebej pri izredno gorečem Marijinem častivcu sv. Bernardu (umrl 1153), ki je poslal svoje redovne sobrate tudi v naše kraje, da so ustanovili samostan v Stični (1136) in pač tudi naše prednike navajali na takšno usmerjenost marijanske pobožnosti.

Izšlo pa je to češčenje iz istega duha kakor češčenje Jezusovega Srca. Zelo sta Marijino Srce častili dve veliki nemški mistikinji, sv. Matilda (umrla 1283) in sv. Gertruda (Jedrt) Velika (umrla 1292), ki sta potem našli posnemovavce npr. med frančiškani, predvsem pri sv. Bernardinu Sienskem. Ta tok je pozneje, od druge polovice 15. stoletja naprej nekoliko pojmal, a se spet z vso močjo pokazal v spisih sv. Frančiška Saleškega (umrl 1622) in pri veliki mistikinji karmeličanki Mariji od Učlovečenja (umrla 1672).

Pobožnost do Marijinega Srca je v vsem tem času ostala v bistvu le zasebna. Stanje se je spremenilo s sv. Janezom Eudesom. Ta je v februarju 1648 ob sklepu duhovnih vaj v stolnici v Autunu v Franciji dobil od škofa dovoljenje za javno slovesno opravljanje duhovnih dnevnih v čast Marijinemu Srcu, ki jih je sestavil isti svetnik. Nič pa ni čudnega, če je to v tedanjih janzenističnih krogih Francije in nato še sosednjih dežel prebudilo živo nasprotovanje.

Od začetka 18. stoletja pa tja do začetka 19. stoletja je češčenje Marijinega Srca naraščalo in se širilo istočasno s

pobožnostjo do Jezusovega Srca. Vsi nasprotniki janzenizma so v češčenju Marijinega in Jezusovega Srca po pravici videli najboljšo duhovno in praktično obrambo krščanskega ljudstva zoper navidezno strogo pobožnost, v resnici pa zelo pogubno janzenistično krivoverstvo. - Marijina prikazovanja sv. Katarini Labouré (l. 1830) so v zvezi s širjenjem čudodelne svetinje, ki nosi na eni strani podobo Marijinega Srca, močno prispevala k razširitvi pobožnosti do Marijinega Srca. Temu pa se je pridružila že tudi misel na posvetitev človeštva Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Čudovite uspehe v dušnem pastirstvu je dosegel župnik Desgenettes, potem ko je svojo župnijo Naše Gospe Zmagovavke (Notre-Dame des Victoires) posvetil Marijinemu Srcu (1836). Versko-nravno skrajno zanemarjena pariška predmestna župnija je postala luč izredno dejavnega in globokega krščanskega življenja, živ

zglede za druge župnije daleč naokoli. Nadbratovščina brezmadežnega Marijinega Srca, ki ji je bil Desgenettes pobudnik in ki je nastala v njegovi župniji, se je kmalu razširila prek meja Francije in ima še danes nad milijon udov po raznih deželah katoliškega sveta.

Bratovščine Marijinega brezmadežnega Srca so prišle tudi na slovenska tla. Morda je bila nastarejša tista, ki je bila ustanovljena 31. marca 1718 v samostanu klarisinj v Mekinjah na Gorenjskem, ki pa jo je cesar Jožef II. l. 1782 zatrl. V 19. stoletju so v naših škofijah znova zacvetele številne bratovščine v čast brezmadežnega Srca prebl. Device Marije za spreobrnjenje grešnikov, ki so se priključile glavni bratovščini v cerkvi Naše Gospe Zmagovavke v Parizu. Prva tovrstna na slovenskih tleh je bila najbrž bratovščina v Kanalu v goriški nadškofiji, ustanovljena l. 1849. V goriški nadškofiji so jo ustanovili tudi na Placuti v Gorici (1875) in v Logeh (1877). V ljubljanski škofiji je zaslovela bratovščina pri Sv. Petru v Ljubljani. Od 1852 do 1943 se je vpisalo 78.460 članov. Kmalu po l. 1850 so jo ustanovili tudi v Mengšu in na Bledu. Še bolj se je začela širiti, ko je goreči duhovnik Luka Jeran izdal molitvenik „Srce Marije, prečiste Device“. L. 1895 so bratovščino obnovili tudi v Mekinjah. Pozneje (l. 1930) je bila vpeljana pri romarski cerkvi na Planinski gori pri Rakeku.

Blaženi škof Anton Martin Slomšek in škof Friderik Baraga sta bila vneto častivca Marijinega brezmadežnega Srca. Škof Slomšek je 25. febr. 1861 tako bratovščino ustanovil v bogoslovnem semenišču v Mariboru. Razumljivo je, da so duhovniki, ki so izhajali iz tega semenišča, skoraj v vseh župnijah lavantinske (mariborske) škofije ustanovili bratovščine brezmadežnega Marijinega Srca. Friderik Baraga je že doma častil Marijino brezmadežno Srce in je dal znamenje z mečem prebodenega Marijinega Srca napraviti tudi v svojem škofovskem grbu; v svoji misijonski škofiji pa je ustanavljal bratovščine, posvečene Marijinemu Srcu. - Poleg Luka Jerana sta širila pobožnost

EMA (HEMA), slovenska kneginja

27. junij

Med božjimi izvoljenci - svetniki - dolgo časa ni bilo nobenega, ki bi bil tako prisrčno povezan z našo slovensko zemljo in ki bi se bil tako globoko vtisnil preprostim ljudem v spomin kakor sveta Ema. Ko ji je kongregacija svetih obredov 4. januarja 1938 priznala čast svetništva, je pristala na živo prepričanje Slovencev, da je sveta Ema njihova mogočna priprošnjica pri Bogu, na enak način, kakor jim je bila materinska dobrotnica v življenju. Njeno svetniško češčenje je bilo že prvič po cerkveni oblasti uradno potrjeno, ko so 21. novembra 1287 s prenosom njenega trupla v njen končni grob v cerkvi na Krki v slovesni procesiji priznali njeno svetost, potrjeno z mnogimi čudeži. Na ta način je bil naši Emi dan uradni naslov blažena, ljudstvo pa jo je že prej, od njene smrti dalje, in pozneje prav do naših dni vedno imenovalo sveto Emo. Vztrajno, devet stoletij dolgo češčenje svete Eme med Slovenci je bila glavna podlaga njene kanonizacije. Zato smemo reči, da je bila ona cela stoletja „najbolj naša svetnica“.

+ +

Trdnega zgodovinskega dokazila, kdaj se je sveta Ema rodila, nimamo. Po starem ljudskem izročilu in prvem življenjepisu je njeno rojstno leto 983, kraj pa grad v Pilštajnu. Zato se navadno imenuje Ema Pilštajnska. Okolica trga Pilštajn na Spodnjem Štajerskem je bila najprej fevd,

nato pa dedna posest njenih staršev, ki so imeli grofovski naslov. Primerjava listin kaže na to, da je morala biti Ema za več kot deset let starejša kakor trdi izročilo, za njeno svetništvo pa pravda o tem nima pomena. Prav tako nima smisla raziskovati, kakšna je bila njena narodnost. V oni dobi narodnost ni delala razlike med ljudmi. Ko je bila Ema še otrok, se je čutil Čeh sveti Vojteh enako doma v Italiji kakor med Madžari ali Poljaki in Prusi. Grkinja Teofana je bila upraviteljica nemške cesarske oblasti, Italijan (po poznejšem gledanju) - in malo prej Grk - je vodil Cerkev na Angleškem. Leta 1000 so bili sprejeti Madžari in Poljaki hkrati za enakopravne člane družine krščanskih narodov, kakor so bili prej Irci, Skandinavci ali Španci. Tedanji cesar Oton III. ali papež Silvester II. (po krvi Francoz) bi najbrž odklonila odgovor na vprašanje, kakšni narodnosti pripadata, ker sta po službi hotela biti do vseh narodov pravična in uvidevna. Prav tako velja za sveto Emo. Pripadala je zares duhovno žlahtnemu plemstvu, ki mu je bila prva dolžnost, da služi Bogu in pomaga ljudem, jih vodi k napredku in uči boljše človečnosti. Spadala je v tisto vrsto plemenitih ljudi, kakor še dvesto let pozneje sveta Elizabeta Turinška, ki je bila - kraljeva hči, pa se je čutila bolj domačo med najbednejšimi izvržki človeške družbe kakor med velikaši. Popolno krščanstvo ustvarja vezi med narodi, ne pa pregraj.

do Marijinega Srca kot pisatelja šmarnic duhovnika Jakob Dolenc in Janez Volčič. L. 1902 je v Ljubljani začel izhajati „*Glasnik Najsvetejših Src*“, kasneje preimenovan v „*Glasnik presv. Srca Jezusovega*“, ki pa tudi češčenje Marijinega Srca ni nehal širiti. Že l. 1854 je L. Cvek izdal cerkveno in šolsko pesmarico in v njej tudi pesem, ki se je priljubila in udomačila po vsej Sloveniji: „O Marija, naša ljuba Mati, sprejmi v milostno Srce...“ Pojo jo še danes po cerkvah zlasti pri prvosobotni pobožnosti, ki se je od srede druge svetovne vojne dalje razširila po naših krajih. Omeniti je treba posebej vsaj še

nadškofa A. B. Jegliča, ki je ravno s širjenjem marijanske pobožnosti in - v zvezi s tem evharističnega življenja - „prebudil ogromne energije v slovenskem narodu“ (J. Jagodic). Kaj je nagibalo k dejavnosti tega tako odločnega, pogumnega, daljnovidnega in delavnega, a hkrati otroško pobožnega moža, vidimo npr. iz zapiska pri duhovnih vajah l. 1900: „Vse bom delal z Marijo, zaradi Marije, v njej in po njej; Srce Marijino naj stopi na mesto mojega srca in vse moje življenje naj bo tako, kakor bi izviralo iz Marijinega Srca, kakor bi Marija delovala; v vsem hočem biti odvisen od moje Matere Marije.“

Prav v tistem času, ko je sveta Ema odraščala, se je v naših krajih obnavljalo krščanstvo, ki so ga nedavno prej zatrli divji poganski Madžari. Leta 955 so bili ob reki Lech dokončno premagani in prisiljeni, da se drže v svojih mejah, se stalno naselijo in sprejmejo krščanstvo. V naslednjih desetletjih se je vračala na slovensko zemljo oblast rimsko-nemških cesarjev in hkrati cerkveni red, ki sta ga obnavljali metropoliji Salzburg in Oglej. Prva naloga državne in cerkvene uprave tedaj ni bilo izžemanje podložnikov, ampak pomoč, da se obnovi razrvano krščansko življenje. Tako sta starša svete Eme - izročilo ju imenuje Engelbert in Tuta - Emo učila predvsem prisrčne bogoljubnosti, da bi mogla biti zgled prebivalcem tega kraja. Mlada Ema se je ob tem zračala z ljudstvom - bodi tu v domačem Posavju bodi v okolici Brež na Koroškem ali še više gori ob Aniši, kjer so bila rodbinska posestva. Na teh posestvih so živeli v ogromni večini Slovenci in z njimi naj bi se po volji staršev čutila povezano z najbolj srčnimi vezmi. Taka je bila duhovnost one dobe in te družine in tako nam jo slikajo vsi življenjepisci in tako je ohranilo naše ljudstvo domala tisoč let v spominu. Plemstvo onega časa je - vsaj v naših krajih in v vodilnih slojih - prevzemalo poslanstvo, da pomaga Cerkvi obnoviti porušeni krščanski red in mu dajati zgled kreposti.

Iz istega vzroka so starši poslali Emo, ko se je razvila v dekle, na nemški dvor, da se navadi uglajenega vedenja in si izpopolni izobrazbo. Takrat je bil cesar Henrik II. (1002-1024), bivši koroški vojvoda in po Eminem dedu Svetopolku njen sorodnik. Važnejše od tega je bilo, da sta bila Henrik II. kakor tudi njegova žena Kuni-gunda, Emina nova gospodarica, prepričana in junaško prizadevna kristjana. Oba sta svetnika in tudi med Slovenci češčena s posebnim ljudskim imenom: sveti Areh in sveta Kungota. Emينو bivanje na dvoru je tako bilo v prvi vrsti šola krščanske popolnosti. Življenjsko pomembno je bilo, da je tu Ema dobila ženina, vrednega njene ljubezni. Poročila se je z Viljemom, s krajišnikom (mejnim grofom) v Savinjski marki. To je v državni mejni pokrajini, ki jo je cesar prepustil v upravo samo zaupanja vrednim velikašem. Krajišnik Viljem je dokaj samostojno upravljal veliko mejno pokrajino (marko), imenovano po Savinji in segajočo še prek Save na Kranjsko, imel pa je tudi velika dedna posestva: na Koroškem v Trušenjski dolini in pri

Djekšah, druga pa so bila ob Savi okrog Vidma - Krškega. Cesar mu je dodal še novo zemljo od Sotle (Podčetrtek, Rogatec, Kozje), nad Celjem (Lemberg, Vitanje) in na Kranjskem (Mirna, Mokronog). Ker je Viljem dobil za doto še dediščino Eminih staršev, je bil tedaj najmogočnejši gospod na slovenski zemlji. Njegovi predniki so imeli tudi slovenska imena (Volkun) in podložniki so bili skoraj sami Slovenci. Po svojem možu je Ema postala šele prava slovenska kneginja (slovenski naslov knez so rabili tudi za grofe in še bolj za krajišnike - mejne grofe, ki so imeli tudi oblast, podobno kneževski). Vendar zgodovinski viri pri Emi in Viljemu naglašajo bolj kakor njuno bogastvo in moč njuno pobožnost, spoštovanje do Cerkve in dejansko pobudo za ljudstvo, da se oprime življenja po veri. Po tedanjih razmerah smemo sklepati, da bi pobožni cesar Henrik II. Viljemu in Emi ne bi dal tolikšnega premoženja in vpliva, ako ne bi od obeh pričakoval, da bosta v naših krajih predvsem utrjevala krščanstvo in dajala ljudstvu spodbude s svojim bogoljubnim življenjem. Oba sta prav v tem bila vredna predstavnika cesarskega dvora, ki mu je bilo pri srcu svetništvo. Izročila govore o tem, da je kneginja Ema večkrat zapuščala svoj dvor v koroških Brežah in se zadrževala med ljudstvom, da spozna njegove tegobe in jih lajša z odpravo krivic in velikodušno dobroteljnostjo.

Družinska sreča svete Eme je bila kratkotrajna. Imela je dva sina. Viljema in Hartviga. Hartvig je umrl, še preden je dorastel (pripovedka, da so ga ubili koroški rudarji, je ovržena). V letu 1016 je umrl Emin mož Viljem. Način smrti v virih ni opisan. Možno je, da ustreza resnici staro izročilo, da je pobožni krajišnik odšel na spokorno romanje v Rim in je umrl na povratku v Labodski dolini, preden je dosegel svoj dom. Emo je ta udarec močno prizadel in prenesla ga je le kot močna žena, ki je polna zaupanja edinole v Boga. Za možovo dušo je poskrbela s tem, da je sezidala več cerkva, kjer so molili za Viljema. Med te cerkve spadata obe farni cerkvi svetega Ruperta, prva v Vidmu (Krško), druga v Šentrupertu. Vdova Ema je zelo častila tega irskega svetnika, začetnika menišstva in ustanovitelja škofije na Salzburškem. On naj izprosi pri Bogu, da bo vera na Slovenskem močno zaživela. - Smrt moža in sina je svetnica mogla preboleti ob vzgajanju drugega sina, Viljema. Pa je izgubila tudi tega. Leta 1035 je vstal zoper novega cesarja Konrada II.

grof Adalberon Eppensteinski, koroški velikaš in karantanski krajišnik, ker ni dobil vojvodstva na Koroškem. Preden je bil Adalberonov upor zatrt in on pregnan, so bili ostri boji in v teh bojih je Adalberon ubil že leta 1035 tudi Viljema (II.), ki je bil na cesarjevi strani. Sposobni Viljem je bil Adalberonov nevarni nasprotnik in kandidat za vojvodsko oblast.

Ko je Ema ostala vdova in brez otrok, ji je dajala vso duhovno moč njena globoka in preskušena vera. Zemeljskim upom se je junaško odrekla in začela velikodušno delo za božje kraljestvo. V njenih rokah se je leta 1036 združila velikanska posest v treh deželah. Ema jo je kos za kosom premišljeno obrnila v korist ljudstva in Cerkve, tako da je nazadnje sama ostala prostovoljno ubožna in je odšla brez posvetnih bremen v samostan čakati smrti. Po smrti sina Viljema se začelja z njeno odpovedjo svetu njen strmi vzpon v svetništvo.

Prva njena darila so veljala zidanju cerkva za nove fare, ki jih je deloma tudi sama ustanovila. Take tri njene fare so bile na Koroškem, kjer so živeli Slovenci, dve okoli Velikovca (Sv. Lambert pri Veženbergu in sv. Jurij v Vinogradih) in sveta Marjeta pri Tellenbergu. Še več jih je ustanovila v območju Savinje, Sotle in Save, le da zanje listine niso ohranjene. To je bilo škofijsko ozemlje oglejskega patriarha, ki je organizacijo fare šele začeljal in jo je izpeljal šele po Emiini smrti. Verjetno je Ema tudi s tem namenom darovala Salzburškemu nadškofu veliko zemlje vzdolž Save od Senova do Brežic. Mimo tega je bogato podpirala obstoječe dobrotelne naprave, zlasti gostišča za romarje ali potnike in zavetišča za onemogle. Ob vsaki nesreči je ljudstvo moglo pričakovati pomoč od kneginje, ki je sama mnogo potovala, da spozna stiske in jih odpravlja. Največji delež svojega premoženja je namenila za dve redovniški ustanovi. Za benediktinske menihe je darovala zemljišča in denar, da se ustanovi nova opatija v Admontu na gornjem Štajerskem. Darove za to opatijo je upravljal Salzburški nadškof, ki je opatijo ustanovil šele 1074, ko je bila sveta Ema že davno v grobu. Kdor obišče še zdaj obstoječi admontski samostan, bo zlasti v cerkvi videl kip njene ustanoviteljice Eme in prizor ustanovitve v veliki okenski sliki. Drug samostan je Ema določila za benediktinke in že v ustanovni listini navedla vzrok: „da bom na Krki sama oblekla

redovniški habit". Zidavo samostanskega poslopja in mogočne cerkve ob njem je sama vodila in ljudstvo je ohranilo iz tega časa marsikatero spodbudno zgodbo. Pravi prenos lastništva na samostan je opravil njen slovenski odvetnik Preslav. Razen poslopja za 70 nun je sezidala hišo za duhovnike, ki bodo opravljali dušno pastirstvo. Cerkev je posvetil Salzburški nadškof Balduin 15. avgusta 1043. Cerkvena patrona je Žalostna mati Božja, ki je bila Emi velika tolažnica ob rodbinskih nesrečah, Marijino vnebovzetje pa je vzela za dan posvečenja, ker je ta kraj izbrala tudi sebi za bivališče, dokler ne odide k Bogu. Ema je vodstvo hiše izročila opatinji liti, ki je pripeljala prve nune iz Salzburga, sama je sicer sprejela redovno obleko po navadi ustanovnic, ne da bi napravila obljube. Njena želja je bila samo, da se pridruži redovniškim molitvam, in se s tem v miru bolje pripravi za večnost. Na Krki je Ema povsem odmrta svetu in nikdar več ni nastopala v javnosti. Zanj je imel edino in popolno veljavo le Bog. Niti tega natančno ne vemo, katerega leta je umrla. Poznejši zapis, da jo je Bog odpoklical z zemlje 29. junija 1045, je narejen samovoljno, zakaj šele 1070 omenja njen grob v novi cerkvi. Na ureditev groba po smrti navadno niso tako dolgo čakali. Leta 1174 so ji sezidali veličasten grob v na novo zgrajeni kripti. Tu so opravili 1287 „slovesni prenos“ svetih ostankov, kar je nekdaj bila običajna potrditev svetniškega češčenja. Takrat so praznovanje njenega godu prenesli na dan 27. junij po posebnem mašnem obrazcu. Papeži so njeno češčenje, oprto na obilo čudežev po zapisku, sestavljenem že leta 1229, potrdili s tem, da so romarjem na Krko naklonili posebne odpustke.

Za uvedbo češčenja v vsej Cerkvi bi bila potrebna kanonizacija, ki jo razglašil papež. Zato so se veliko prizadevali zlasti v letih 1464 do 1466 na pobudo cesarja Friderika III. in njegove žene Leonore. V komisiji je sodeloval tudi prvi ljubljanski škof Žiga Lamber in do 1466 pripravil mnogo dokazil o njeni svetniški pomoči vernikom njegove škofije. Zapisnike so odnesli v Rim s Krke posebni odposlanci. Turški vpadi in poznejši verski nemiri so proces kanonizacije ustavili, listine pa so propadle najbrž ob plenitvi Rima leta 1527 po nemških četah, ki so nasprotovale svetniškemu češčenju. Obnovitev procesa je močno želel doseči ljubljanski škof Tomaž Hren, pa ni dobil drugod dovolj pomoči. Šele 1933 so avstrijski in slovenski škofje dosegli, da se je postopek

Sveti oče za življenje in proti kulturi smrti

„Človeštvo se mora braniti pred kulturo smrti in pred številnimi napadi na življenje!“ je vzkliknil Janez Pavel II. na praznik Marijinega oznanjenja ob molitvi angelskega češčenja. Zato si je zaželel, da bi človeštvo „zopet doživelo prenovljeno pomlad življenja v spoštovanju in sprejemanju vsakega človeškega življenja“. Tako je ob tem prazniku ponovil svoj poziv k odpiranju življenju in spet obsodil današnjo, vse bolj prisotno in napadalno „kulturo smrti“, kot sam imenuje odklanjanje življenja in zapiranje pred njim. „Pred kulturo smrti in pred, žal, vse bolj številnimi napadi na življenje ne smemo nikdar pozabiti na dejstvo, da moramo z vsem srcem in vsemi močmi braniti človeško življenje v vseh obdobjih življenja, od spočetja do večernega zahoda. Prav zato si želim, da bi današnje človeštvo zopet doživelo prerajeno pomlad življenja in bi vsi bolj spoštovali in sprejemali vsako človeško življenje, na obrazu katerega se vidi odsev Kristusove podobe.“

Sveti oče je spregovoril o svetosti vsakega človeškega življenja najbrž tudi zato, ker se na 25. marec praznuje Kris-

tusovo spočetje; ta dan se namreč obhaja Marijino oznanjenje, trenutek, ko je angel oznanil Mariji, da bo postala Mati Boga. Ta praznik je sveti oče izkoristil, da je pozval najprej vse kristjane in nato vse druge, „naj iz občudovanja do te skrivnosti in razmišljanja o tem skrivnostnem dogodku dobijo novo moč in duhovno energijo za oznanjanje evangelija življenja.“

Spomnil se je tudi, da je bil lani ob istem času v Nazaretu: „Zelo sem bil ganjen, ko sem pokleknil v preprosti votlini, v kateri je Marija slišala angelo-ve besede in privolila, spregovorila je svoj 'fiat' in se popolnoma predala Bogu in božji volji.“

... In proti širjenju sekt v Južni Ameriki

V soboto, 24. marca, je sveti oče sprejel v Vatikanu delegacijo južnoameriških škofov, članov Papeške komisije za Latinsko Ameriko, in se z njimi pogovoril o verskem stanju v Latinski Ameriki. Še posebno se je zavzel za večjo budnost pred naraščanjem številnih verskih sekt in njihovega kvarnega

za razglasitev svetništva res obnovil in 1938 srečno končal.

Danes je Krka zelo obiskovana božja pot z veličastno cerkvijo in kripti, kjer časte sveto Emo. Nekdanji samostan benediktink je leta 1070 na predlog salzburškega nadškofa prenehal obstajati in Krka je s papeževim odobrenjem postala sedež nove škofije z osmimi župnijami ob gornji Krki in Metnici. Ta krška škofija ima od 1786 svoj sedež v Celovcu, svoje meje pa je raztegnila čez vso koroško deželo. Božjo pot na Krki vodijo zdaj redomptoristi, ki radi postrežejo častivcem svete Eme s slovenskih krajev. Do prve svetovne vojne so hodili tja na ljudska romanja Slovenci iz krajev, kjer je češčenje svete Eme ostalo živo skozi vsa stoletja: 1. iz doline Mirne na Dolenjskem, posebno še iz

okolice Mokronoga, 2. iz Poljanske doline, zlasti iz njene severne strani, kjer so se romarji zbirali v fari Javorje, prihajali pa so še drugi spod Blegaša in tja do Žirov, kjer je v podružnici Ledenici v veliki časti kip svete Eme; 3. iz Bohinja, kjer spominja na češčenje svete Eme relief v Nemškem Rovtu in je ohranjenih več spominov, ki segajo do Radovljice; Radovljičani so darovali kip, ki ga nosijo romarji po Krki v procesiji; 4. zelo živo je češčenje svete Eme v krajih med Savinjo, Savo in Sotlo, ki veljajo za njeno ožjo domovino; tu so ji postavili mnogo kapel in več podružnic cerkva ter župno cerkev Svete Eme pri Rogatcu; 5. na Koroškem sta središči Eminega češčenja posebno v Podgorju in Št. Emi v Podjuni. Po letu 1938 se je začelo širiti češčenje svete Eme še na druge kraje po vsej Sloveniji.

vpliva na življenje kristjanov. „Potrebno je najti pravilne pastoralne rešitve, da se te težke zadeve s sektami uredijo; zato morate preveriti pastoralno delo ter pastoralne metode, ki se jih sedaj poslužujete, in se zlasti zavzemati za to, da pomnožite in okrepite krajevna občestva in misijone; pri tem se morate nasloniti na evangeljske možnosti čistega ljudskega verskega čuta,“ je dejal. „In sami dobre veste,“ je še dodal sveti oče, „kako važno vlogo igrajo krajevni oznanjevalci evangelija, kajti tam, kjer delujejo duhovniki, redovniki in redovnice ali pa laiki, ki so zvesti apostolskemu delu, sekte ne žanjejo velikih uspehov. Res je sicer, da je vera božji dar, a se sama ne obnavlja in se ne ohranja brez prepotrebne dela oznanjevalcev evangelija!“

TISOČLETNICA GORICE

Gorica je praznovala 28. aprila - ob spomenu na prvo uradno omembo imena Gorica - svoj tisočletni jubilej. Gotovo je to ena zelo pomembnih zgodovinskih obletic, ki približe zadevajo predvsem Slovence. Gorica je vedno bila v svoji preteklosti eden vidnih mejnikov na naši zahodni meji. Lepo tu poje Oton Župančič v sonetu Zemljevid: *O, kaj bo z vami, vi mejniki štirje, Celovec, Maribor, Gorica, Trst?...*

Mesto je nemško-rimski cesar Oton III. Saški lapidarno označil za „Villa quae Sclavorum lingua vocatur Goriza“ (Kraj, ki se v slovanskem jeziku imenuje Gorica). To je prvotno središče z gradom in gotsko cerkvijo sv. Duha, kasneje s spodnjimi deli prvotnega mestnega središča od Raštela do Travnika. Mestece se postopoma razvija in tu nastane znana goriška grofija z raznimi „dinastijami“, ki ostane kot taka vse do l. 1500, ko je zadnji grof Leonhard umrl in mesto pade v dediščino Habsburžanom.

Zgodovina Gorice je nato polna drugih tudi bojnih trenutkov, npr. z Beneško republiko, ki v prvi polovici 16. stoletja nekaj časa zavladala tudi v Gorici. Odtod beneški lev sv. Marka nad grajskimi vrati. Nato je poknežena grofija Goriško-gradiščanska imela v okviru avstrijske uprave še vedno svoj veliki pomen, in to do prve svetovne vojne in konca habsburškega imperija leta 1918, ko je Gorica skupno s svojo široko deželo - od Tolminske do Vipavske, pa še drugih delov - postala del kraljevine Italije. Sledi trdo dvajsetletno obdobje fašističnega preganjanja z izbrisanjem vseh slovenskih sledov. (Po Novem glasu)

BITI SOL ZEMLJE

v politiki

Lojze PETERLE

Lep delovni naslov, spoštovani urednik, z veseljem napišem spet kaj za *Cerkev v sedanjem svetu*, vendar naj na samem začetku ugotovim dvoje: v sekulariziranem in po temeljni življenjski drži močno liberaliziranem svetu redko kdo še sliši na krščansko prisposodbo o soli, kaj šele, da bi si pustil soliti pamet; drugič: politika je v formalno pokomunističnih, de facto pa v še vedno močno komunističnih časih, posebej za politike nekomunističnega porekla precej neprijetno in zahtevno delovno področje. Še posebej zahtevno in nepopularno je biti pri nas krščanski politik, saj skoraj brez prekinitve delujejo stari mehanizmi za diskvalificiranje vsega, kar se ne pridruži ali ukloni dedičem totalitarnega družbenega reda, ki obvladujejo to državo politično, finančno, medijsko in skozi šolo.

Po liniji Svetega pisma, socialnega nauka Cerkve ali sinodalnih priporočil slovenske katoliške Cerkve so zadeve na načelni ravni zelo jasne: politika je delo za skupni blagor in kristjani so se dolžni, sledeč Kristusovi besedi, odgovorno vključevati v javno življenje. Na tej ravni je tudi jasno, kakšna je razlika med božjim kraljestvom in kraljestvi tega sveta.

Ta jasna izhodišča so mrtva, dokler jih ljudje ne sprejemajo in po njih ne živijo, ter so vedno vpeta v družbenopolitični in zgodovinski okvir.

Živeti v skladu s prisposodbo soli kot politično bitje, pomeni svet razumeti in imeti voljo za njegovo spreminjanje na boljše. To pomeni sprejeti nase obe bruni križa. Že izredni Krek je dejal, da ni težko nasititi ali obleči bližnjega v stiski, težko pa je odkrivati kali družbenih bolezni. Povedano drugače: treba se je ukvarjati z vzroki družbenih problemov, ne samo lajšati končnih posledic, ki se kažejo v stiski posameznikov ali celih družbenih skupin. Sedanje bolezni norih krav ne bo mogoče rešiti z izločanjem bolnih živali in za porabnike nevar-

nega mesa. Bolezen norih krav je eden od odgovorov narave na zgolj v dobiček usmerjen odnos človeka do živali in je torej eminentno človeška bolezen. Tu bo potrebno veliko „soli“ in veliko borbe, da bomo zopet zaživel v skladu z zakoni narave.

V prejšnjem stoletju sta se izdijali totalitarni ideologiji rase in mase, danes se soočamo v globalnem merilu s posledicami (recimo poenostavljeno) ideologije kase. Nosilci, potentati prvih dveh ideologij, so bili jasni. Hitler, Mussolini, Stalin... Razmerja med nasprotniki so bila precej pregledna. Danes je vse bolj zastrto. Vse teže je ugotoviti, „kdo je zadaj“, „za kaj gre“ itd. Vse več je prijazne manipulacije. Okrog nas obračajo celo z navajanjem Svetega pisma.

Koga ali kaj bomo torej „nasolili“ na začetku novega tisočletja? - Da bo več veselja do življenja, več pravičnosti, več poštenja, več nekorumpirane podjetnosti, več solidarnosti, več zaupanja v politiko, državo in Cerkev.

S pozivi in z moraliziranjem ne bo šlo. Novo kakovost bodo prinesli tisti, ki jim ni vseeno - v mislih, besedah in dejanjih. Soli ne bo, če to ne bo zadeva

moralno prebujene in socialno občutljive osebe. Sol torej predpostavlja zavest. Uspeha ne bo, če se ti prebujeni ne bodo povezovali med seboj v gibanja in projekte, ki bodo za izvedbo dobili potrebno večino.

Uspeha tudi ne bo, če se ne bomo bolj zavedali, kaj se je v desetletjih komunistične vladavine zgodilo (koliko jih je prebralo Črno knjigo komunizma?). Kaj nismo kristjani (ne samo mi) preveč površno odpravili te dobe, ki nas je močno zaznamovala? Mar se ravno zato ne vračamo že leta k enim in istim vprašanjem? Bomo tudi v tretjem tisočletju po Kristusu živeli v skladu s partijsko kategorizacijo dobrih in slabih državljanov?

V prvih letih demokracije v Sloveniji se je marsikaj spremenilo, veliko pričakovanj tistih, ki jih je revolucija, za njo pa diktatura najbolj prizadela, pa se ni izpolnilo. Resnica, pravičnost, nova kvaliteta ne pridejo same od sebe in spremembe državnih struktur same po sebi ne spreminjajo ljudi.

Sol se lahko izkaže samo z dejanji - ne z mlačnostjo, ne z apatičnostjo, ne z apolitičnostjo, ne z volilno abstinenco. Zato pa je po desetletjih v zasebnost potisnjenega krščanstva in po prvem formalno demokratičnem desetletju potrebno resno pogledati, kako je bilo s kristjani v politiki. Če politika ne bo imanentna in živa razsežnost kristjanovega življenja, potem je totalitarizem na Slovenskem uspel - (p)ostali bomo stalisti in se pustili voziti v neznano.

iz revije *Cerkev v sedanjem svetu*
35 (2001) 1-2

Janez Pavel II. je z 21. leti postal popolnoma sirota, ko mu je umrl kot zadnji družinski član njegov oče. Mater je zgubil v zgodnjih otroških letih, starejšega brata, ko je imel 12 let. Pa je izjavil, da je bil njegov oče tako izgrajena oseba, da je zadostoval samo njegov zgled in življenje ob njem za nauk in oporo, kako je treba živeti.

Molitev (Mati Terezija)

„Velika sirota v naših družinah je molitev. Če je toliko zavoženih življenj in toliko nesreče, je to zato, ker ne namenimo dovolj časa molitvi.“

NAŠA GOSPA IZ ITATI

Metka MIZERIT

Kip naše Gospe iz Itatí, „Kraljice civilizacije porečja La Plate“, je najslavnejša in najstarejša Marijina podoba v Argentini. Njeno prvotno svetišče sega v prvo dobo kolonizacije in stoji na obrežju reke Paraná, oddaljeno 70 km od mesta Corrientes.

Itatí je bilo važno središče krščanske civilizacije skozi tri stoletja. Danes je najljubši romarski kraj na severu. Češčenje presvete Device iz Itatí se je zelo razširilo posebno po letu 1915. „Živi čudež Device,“ jo je imenoval mons. Niello, prvi škof mesta Corrientes. Nenehna privlačnost, ki jo razširja na množice in čudovita spreobrnjenja duš, ki prihajajo k njenemu oltarju, ji pojejo slavo.

Njena zgodovina je zelo zanimiva, njeni začetki so skriti v izročilo. Leta 1528 je Sebastián Gaboto raziskoval porečje Paraná. Z njim je potoval frančiškan Luis de Bolaños, ki je prinesel kip Brezmadežne iz Kraljevega mesta (Ciudad Real). Izkrkali so se v kraju, ki so ga poimenovali Sveta Ana. Tam je prebivalo indijansko pleme Guaraní; njihov poglavar se je imenoval Yaguarán. Bili so miroljubni in so prijazno sprejeli Špance. Takoj so frančiškani začeli z evangelizacijo in tudi razširjali pobožnost do Marije Brezmadežne. Kraljica plemena Guaraní si je izbrala svoj prestol na čudežen način.

Pripoveduje ljudsko izročilo, da so vas Sveta Ana napadli Indijanci, ki so bili še pogani. Frančiškani in njihovi verniki so bežali proti jugu in vzeli s seboj kip Brezmadežne. Prišli so do kraja Yaguarí, kjer je bila redukcija, ki jo je vodil menih Luis Gómez. Tam so postavili presveto Devici majhno molilnico in jo čistili kot svojo Zavetnico. Tudi to vas so napadli Indijanci in odnesli Marijin kip. Nekaj dni kasneje so ga mladi indijanski ribiči našli na kamnu ob reki. Slišali so tudi čudovito glasbo in kip je obdajala skrivnostna luč. Ribiči so obvestili duho-

vnika in ta je odredil, da so kip prenesli v Yaguarí. Vendar je kip dvakrat skrivnostno izginil in se pojavil na istem mestu na kamnu ob reki. Tedaj so vas predstavili na kraj, kjer so našli kip, ker si je presveta Devica očitno izbrala tisto mesto za svoje bivališče. Frančiškan Luis de Bolaños je poimenoval redukcijo „Vas Indijancev Prečiste Device Brezmadežnega spočetja iz Itatí“. (Itatí pomeni v jeziku guaraní konicna kamna).

Kip presvete Device iz Itatí je lesen, visok 126 cm; roki ima sklenjeni k molitvi. Po španski navadi je oblečena in sicer ima lepo belo tuniko, moder plašč in ima bel škapulir. Frančiškani so sezidali preprosto cerkev, ki je bila dokončana leta 1624. Vanjo so slovesno prenesli kip presvete Device. Češčenje Naše Gospe iz Itatí se je zelo širilo med Španci in Indijanci, posebno še potem, ko se je čudežno spre-

menil njen obraz. Prvič se je to zgodilo leta 1624, medtem ko so peli jutranjice. To se je potem še enkrat ponovilo. Slišali so tudi čudovito skrivnostno glasbo. Mnogo ljudi je na tem kraju ozdravilo, nekateri čudežno.

Presveta Devica iz Itatí je branila svoje ljudstvo ob nešteti priloznostih. Izginila so cvetoča trgovska središča, treslo se je mesto Corrientes, mala vasica Itatí pa je ostala kot skala sredi razburkanega oceana. Ko so leta 1748 Indijanci hoteli napasti vas Itatí, se je pred njimi odprl jarek, ki ga niso mogli prekoračiti.

Leta 1849 so se prebivalci kraja Itatí uprli gubernadorju Rosasu. Ker so se bali krutega maščevanja, so bežali. Vkrkali so se na čolne in po reki odpluli v Paraguay, kjer so zaprosili politični azil. S sabo so vzeli kip Brezmadežne. Čoln, na katerem je potovala presveta Devica iz Itatí, so vojaki obstreljevali. Junaške žene so ga zaslunile z lastnimi telesi, da ne bi poškodovali njihove Matere in Kraljice. Dve leti kasneje se je presveta Begunka vrnila v Itatí skupaj s svojim ljudstvom. Še večkrat je narod trpel vojne in napade, presveta Devica jih je spremljala in branila.

Ko je laicizem prodiral iz mest in napadal katoliško ljudstvo, so prerokovali, da bo pobožnost do Marije iz Itatí ostala „pokopana v neotesani pameti anal-fabetov“. Kmalu je prišel odgovor marijanske pobožnosti te province. Leta 1900 je papež Leon XIII z dekretom določil kronanje Brezmadežne Device iz Itatí. Z istim dekretom je tudi podelil popolni odpustek vsem kristjanom, ki se spovedo, prejmejo sveto obhajilo, obiščejo svetišče presvete Device ter molijo po namenu svetega očeta.

8. julija 1900 je presveta Devica zapustila svoj kraj in na bogato okrašeni ladji priplula v Corrientes. Tu jo je 16. julija kronal mons. Rosendo de la Lastra y Gordillo, škof iz Paraná. Množica ljudstva je spremljala svojo Kraljico, ko se je 20. julija vrnila v svoj kraj Itatí.

3. februarja 1910 je papež sveti Pij X. ustanovil škofijo v Corrientesu. Prvi škof je bil mons. Luis María Niella, govornik na slavnosti kronanja Naše Gospe iz Itatí.

„3. aprila je bila naša Gospa Marija

DOTIK SMRTI

Marjan TRŠAR

Tako napol ogoljene so pognali naprej med barakami na obeh straneh. V presledkih med njimi se je odpiral levi pogled na dva „apelplaca“, ležeča malo nižje med tremi barakami, peščena karéja s kolasto žično ograjo, poseljena z geometrijsko razparceliranimi vrstami domobrancev - prava impresivna parada na prvi pogled, a že v sledečem preblisku tragična stvarnost: v dolge vrste poravnani so v razpaljenem opoldanskem soncu kot kipi stali domobranski fantje. In vsake toliko eden, dva z belim „turbanom“ na glavi - moj Bog, saj skozi belino udarjajo rdeči madeži - kri! Med stanjem so tistega, ki je omagal, se sesedel ali pa si ga je tudi brez tega privoščil maščevalni partizan, krvavo pretepali z bikovkami, s palicami, prepasicami, s puškinimi kopiti kar počez, najrajši po glavi. Oblite s krvjo so odveli v ambulanto, pa jih s turbanskimi obvezami vrnili v mučeniško vrsto. Od nekod je priušljalo, da so to „vukovci“, Rupnikov udarni bataljon, še ne dolgo tega strah in trepet partizanov - odtod še toliko bolj maščevalno izživljanje nad nemočnimi jetniki.

Risar je začutil, da je v njem vse popustilo. Kakor bi mu luske padle z oči, je v trenutku izpuhtela jeza na nesposobne voditelje, na verolomne Angleže. Na mah so se izbrisala vsa mozganja o prav ali neprav obojestranskega medvojnega spopadanja, zdaj ga je do najtanjših por prepojilo kri ledeneče

Breznadežna iz Itatí proglašena za Zavečnico škofije Corrientes. Njen praznik je 9. julija, na dan argentinske neodvisnosti.

Današnje svetišče v Itatí je ena najlepših ameriških cerkva. Zidana je v klasičnem renesančnem slogu. Dolga je 80 metrov in široka 73. Kupula je kronana z velikim Marijinim kipom. Redno romajo v to svetišče množice ljudstva, ki častijo presveto Devico iz Itatí kot svojo Kraljico in Priprošnjico pri Bogu.

spoznanje: **To je torej tisti stalinski gulag**, o katerem so prej samo natihem šušljali! In **to je zdaj tvoja edina resničnost - znašel si se v njem!** Prek spominskega ekrana se mu je spreletela jata grozljivih podob iz lanskega predavanja ukrajinskega vlasovca, ki je sam okusil grozote sovjetskih uničevalnih taborišč. Vse tisto, prej samo napol verjetno, je torej do črke res - in le zakaj naj bi si neumnež delal utvare, da bo prav on imel več sreče kot milijoni, ki so izginili v njih!

Segnani na večji desni apelplac so bili iz ure v uro bolj na tesnem - prihajali so vedno novi - in na koncu nagneteni, da ni imel kje sestiti na tla. Vročina je pritiskala, sonce zlezlo v zenit in žgalo množico brez vsake sence. Od žeje razpokane ustnice, nikjer niti kaplje vode. Rupnikovce, ki so prišli pred njimi, so iz sosednjega apelplaca že selili, počasi se je toliko zredčilo, da so mogli sestiti na pesek. A ta prekleta žeja ni zato nič manjša, so hlipaje lovili vročo sapo.

Čudno, vse od odhoda iz Slovenj Gradca pa marša skozi Hudo luknjo ni ohranil nobenega posebnega spomina o pogovorih s Hribovškom, a zagotovo sta se kaj menila, ko sta ves čas hodila vštric. Očitno sta bila oba tako vsaksebi z lastnimi skrbmi, da so mu izgovorjene besede potonile v pozabo.

Že ko se je pripravljaj mrak, se je prismukal do žične ograje, ki jih je ločila od drugega apelplaca, kjer so bili rupnikovci. In tam zagledal Suleta. Naj bo previden, se mu je ta ritensko primaknil: „Nas so že popisali in bomo verjetno že nočjo odšli. Nisem jim povedal pravega priimka, a vem, da me bojo prej ali slej odkrili. Ti se boš morda rešil, povej mojim staršem, da si me videl. In da jih pozdravljam!“ se je poslovil brez upa.

Začela se je prva noč na Teharjah. Morali so poleči po tleh in zagroženo je bilo - streljali bodo na vsakega, ki bi si upal vstati ali samo privzdigniti glavo.

Prvikrat so zgroženi poslušali bučanje prihajajočih kamionov, vpitje in zmerjanje podivjanih, opitih vojakov, krike bolečine, tu in tam kak pok, predvsem pa neprekinjeno „kurblanje“ mašin, to jim je poslej vsako noč ledeno sirilo kri. **A slišite, že spet so tu! A slišite, že spet jih odpeljavajo!** Kdo ve kam, ali res - kot pravijo - v drug lager? To bučanje v temi so doživljali kot morbidno slušno pretnjo nečesa neznanke usodnega, nečesa, kar prihaja zdajle nad druge, a čemur tudi sami ne bodo ušli. Tako se je večer za večerom, noč za nočjo nekje ob barakah pri vhodu odigravala kdove katera postaja kalvarije. Pozneje so zvedeli: domobranci so po dva in dva zvezana z žico odpeljavali na prenapolnjenih kamionih. Minila je že polnoč, ko je zamrl hrušč vozil, da so končno utonili v moraste sanje - če ne danes, ali bodo na vrsti že jutri?

Med nagnetene domobranci na apelplacu so prihajali vojaki in častniki. Spraševali so po tem ali onem, a vsak iskani se je rajši - če je le mogel - izgubil

v gneči. Srečati zmagoslavne znanca, rdečega terenca iz vasi ali aktivista z ulice je pomenilo najmanj mučenje, pretepanje, če ne tisto najhujše. Začeli so jih pozivati, naj se prostovoljno javijo za popisovanje, za pomoč pri delitvah. Kdo bi vedel, kaj je tičalo za tem - najbrž le v vseh lagerjih preizkušena metoda razbiti, razkroji prijateljske povezave, tisto solidarnostno enakost med enako nesrečnimi. Sicer pa tega dne tako ni bilo kaj deliti, ne hrane ne vode.

Kar je izkusil že na vlaku - vse resnično pomembno, grozeče in smrtno nevarno se je preselilo iz vidnega v slišni svet. Malo, pravzaprav nič ni mogel videti, kaj se je dogajalo s tistimi, ki so jih odpeljavali, in bo njega nemara prizadelo že jutri - vse je zaznaval, trepetal in slutil skozi prisluškovanje, skozi lovljenje znanih in neznanih zvokov, jekov, krikov in hrupa motorjev. Kakor bi se slikarska aparatura vidnega opazovanja nenadoma iztrošila, postala nepotrebna ali vsaj drugotna v vsakdanji preteči stvarnosti, prihuljeni, nevidni pa zato ujemljivi edino z ušesi. Smrtna zona jih je spreletavala ob vedno drugačnih, a vendar enako boleznih krikih, ob vsakič drugačnem, a vseeno enakem pijanem jebemtenju, preklinjanju, divjem zadiranju nad kdove katerimi, a znanimi reveži. Ali ob vsakikrat spremenjenem, pa vsakikrat enako kri ledenečem tuljenju, bučanju, zaganjajočem se valovanju dizelskih mašin, skritih za drevjem ob vhodu v lager. In ob zmeraj enakem epilogu - naraščajoče, ob štartu še bolj zagnane brnenje kamionov se je z oddaljevanjem stopnjema stišavalo, dokler se ni razgubilo v temini. **Kamioni! Spet so prišli, kamioni so tu!** so se večer za večerom nemi pogledi groze sprehajali s soseda na soseda, nič manj trepetajočega, ali ne pride nocoj vrsta nanj. Ne, ne, nocoj so že odšli, hvala Bogu, spet en dan upanja! Hrup tovornjakov in opito kričanje vojakov - oboje zlovešče naznanilo, da prihaja, da je že tu tisto najhujše, tisto ždeče v podzavesti vsakega, naj se brani, kolikor hoče, naj se prepričuje, naj si laže, da jih odvažajo, kot je menda navada, iz prenapoljenega v druge lagerje. A besede **smrt, edine resnične besede njihove usode**, se ni upal na glas izreči nihče, čeravno mu je upadljivo štrlela, molče trobentala iz oči vseh bližnjih.

Tri zvezde

Ignacij LAVRIČ

*Z zvezdami nebo je posejano,
vsak večer jih gledam s srčno rano.
Zvezde tri gorijo mi svetlo,
razžarjeno svetlo je nebo.*

*Jaz pa od večera do večera
gledam svetle zvezde poln nemira.
O, ugašajo mi svetle zvezde tri
in ves svet v temi plašno kriči.*

*Prva zvezda tone - to je vera,
z njo pa tone zadnja čaša mira;
svet preklinja dobrega Boga
in si vero trga iz srca.*

*O, gorje! Že druga zvezda ugaša,
grenka bo življenja tega čaša;
druga zvezda - upanje v Boga,
se potaplja mi na dno morja.*

*Tretja zvezda - sveta je ljubezen,
a potaplja v temno se bolezen.
Že sovraštvo mi razdira mir,
že se kaže vojne krute dir.*

*Čuj, razsipajo se v prah gradovi
in zamolko že done topovi;
tisoč rev na zemlji mi ječi,
ker ugasnile so te zvezde tri.*

IGNACIJ LAVRIČ (1924-1945)

Rodil se je v Hrastju pri Moravčah kot najstarejši izmed petih otrok. Do dvanajstega leta je živel v Tuštanju pri starih starših, nato ga je oče vpisal v klasično gimnazijo v Ljubljani. Po tretjem razredu se je prepisal na realno gimnazijo na Rakovniku zaradi profesorja grščine, ki mu je iz ideoloških razlogov delal probleme v šoli. Kot sedmošolec je postal vaški stražar in pozneje domobranec. Kot domobranski častnik je bil v posadki na Voharšah in se z njo umaknil leta 1945 na Koroško. Od tam je bil vrnjen s tretjim transportom v Jugoslavijo. Potem je izginila za njim vsaka sled.

SPOMIN NA DR. FRANCETA CIGANA

Ob 30-letnici smrti salezijanskega duhovnika, vzgojitelja, prosvetnega delavca, skladatelja, dirigenta in zbiralca ljudskega blaga dr. Franceta Cigana je Krščanska kulturna zveza iz Celovca priredila 24. februarja Spominski dan v Tinjah. Kakih 20 predavateljev je osvetlilo njegovo življenje in delo, zlasti četrto stoletja izredno plodnega povojnega dela na Koroškem.

Na predvečer je bila spominska maša v Celovcu. Pel je Ciganov zbor Gallus pod vodstvom prof. Jožeta Ropitza, med somaševalci pa sta bila beograjski nadškof Stanislav Hočevar in ljubljanski pomožni škof Alojzij Uran.

Tudi revijo Koroška poje so 4. marca v Domu glasbe v Celovcu posvetili spominu na dr. Franceta Cigana. Več o tem v prihodnji številki Duhovnega življenja.

Kratke novice

LJUBLJANA - Letos poteka sto let, odkar so prišli v Slovenijo prvi salezijanci, potem ko je ljubljanski kanonik Luka Jeran dvakrat obiskal Don Bosca v Turinu. (Mladika)

LJUBLJANA - Novi slovenski ombudsman (zaščita človeških pravic) Matjaž Hanžek je izjavil v ljubljanskem parlamentu, da je prijatelj Zmaga Jeliniča. (Mladika)

LORAIN - V slovenski cerkvi sv. Cirila in Metoda v kraju Lorain v Ohio (ZDA) je 14. januarja daroval zlato mašo župnik Pavel Krajnik. Med somaševalci sta bila škofa Edward Pevec in James Quinn. Zlatomašnik je točno polovico duhovniškega življenja župnik tamkajšnje skupnosti, v ZDA pa dela od leta 1963. Posvečen je bil na sveti večer leta 1950 v Rimu, kjer je študiral na Gregoriani in v Rusikumu. Sprva je delal med Rusi v Nemčiji in Argentini. (Mladika)

MARIBOR - Slomškova založba iz Maribora, katere duša je duhovnik prof. Stanko Janežič, je 21. februarja predstavila cel paket novih knjig, med drugim zbirko zapisov in pričevanj o študentu Jaroslavu Kiklju, ki so ga člani VOS-a umorili marca 1942 v Ljubljani. Uredil jo je dr. Vinko Škafar. (Mladika)

Marijan Eiletz:

Moje domobranstvo in pregnanstvo

Jure VOMBERGAR

(2) se nihče doslej ni tega postopil.

Prišel je konec vojne in revolucije. Zavezniki so prisodili zmago boljševiški revoluciji (zakaj pri nas ja, v Grčiji pa ne, nam bodo, upam, kdaj pojasnili Angleži). Pošteni Slovenci so morali oditi, če so hoteli rešiti življenje. Eiletz pravi: „*Noben film ne more pokazati strahotne realnosti vojaškega poraza in umika. To je bil eden najbolj grenkih dnevov, ki sem jih doživel med vojno. Samemu sebi sem dejal: 'Zbogom Ljubljana, zbogom Slovenija, za vselej!'*“ Sledi opis bega prek Gorenjske proti Koroški, poln grenkobe, žalosti in malodušja. Kljub vsemu, kar je bilo in kar je potem sledilo, Eiletz ugotavlja: „*Ko se v mislih ozrem nazaj, mi stopajo pred oči naši voditelji, po sili razmer tudi 'politiki'. Vidim jih kot veslače v divjem toku hudournika, ki so lahko veslali le z golimi rokami in z neznanom voljo ter ljubeznijo do vsega dobrega in pravičnega; oko se mi orosi in izkazati jim moram hvaležnost*“.

Množica vojakov in civilistov je napolnila Vetrinjsko polje. 14 dni zatem so Angleži začeli vračati slovenske vojake. Tudi Marjan bi moral iti. Kako in zakaj ni šel, je opisano v poglavju *Vračanje v smrt*. To je literarno eden najboljših pasusov knjige, kar so uvideli tudi v Ljubljani in ponatisnili v Književnih listih.

Z vrnitvijo Slovenske narodne vojske se konča prvi del knjige, 'domobranstvo' in se prične drugi, 'pregnanstvo', ki obsega, žal, le eno četrtno knjige. Pravim žal, ker ta del slovenske zgodovine še ni opisan, posebno ne kot osebno pričevanje. Sicer je v zadnjih letih izšlo kar nekaj zgodovinskih študij, od Kermavnerjevega 'čudeža' do Zbornika Zedinjene Slovenije, ampak vse to neosebno, zgolj filozofiranje ali naštevavanje in obravnavanje dejstev. Še največ osebnega je o tem napisal Tone Brulc, ampak v takem tonu, da ni v čast nikomur, še najmanj pa njemu samemu. Žal. Rad bi bral o epopeji slovenstva v Argentini, gledano z očmi človeka, ki se prebija skozi obupne razmere prvih let vživljanja v novi svet, do današnjih dni. Radoveden sem, zakaj

Marijan opiše svoje občutke ob izgubi domovine: „*Čutil sem se izvrženega, izničnega od revolucionarjev, ki so se polastili domovine. Iz vseh registrov, knjig in sploh iz zgodovine so izbrisali vse nas, ki smo ostali živi in tudi one, ki so jih ubili. Zanje nismo smeli nikoli obstajati. Nikdar in nikjer!*“ in potem nadaljuje: „*V svobodi in miru smo začeli romati po svetu, včasih misijonarji, včasih Don Kihoti, včasih Sanči Panse. Vsak s svojo malho, polno iluzij, izgubljenih sanj, a tudi z neizmernim upanjem, s to krščansko silo, ki osvobaja človeka pred propadom lažnih obljub in ga rešuje iz duševnih tegob*“.

Opisuje nato slovensko gimnazijo v Lienzu, potem v Senigalliji in končno svoje življenje v Rimu. To, da je odšel potem v Argentino je zato, ker je želela družina ostati skupaj. Sicer bi on sam rajši šel v ZDA.

Pozdravljena, Slovenija

Tone KUNTNER

Pozdravljena, Slovenija, pozdravljena kot mati!

Ob slovesih in prihodih, ko me vabiš, ko zavrččaš, ko sem v tvojih nedrjih in ko hrepenim po tebi.

Ko praznuješ in uživaš, ko žaluješ in trpiš.

Ko si revna, ko bogata, ko si bolna, ko si zdrava, ko si sama, ko smo skupaj, v sreči in nesreči ...

Pozdravljena, Slovenija, v nikoli strtem upu! Pozdravljena, pozdravljena včeraj, danes, jutri!

Opis nove domovine Argentine je zanimiv ne le za tiste, ki o njej nič ne vedo. Žal pa, kot rečeno, zelo na kratko opisuje vživljanje v nove razmere, svoje študiranje, dejavnost v slovenski skupnosti, predvsem v SKA ter o okoliščinah ob gradnji Slovenske hiše.

Rad bi Marjanu Eiletzu izrazil priznanje, da v knjigi ni ostrih ali žaljivih osebnih komentarjev o konkretnih ljudeh in situacijah, kar se v tovrstnih knjigah pogosto zgodi. Knjigo sem pozorno prebral, njegove kritične pripombe tudi po večkrat in moram reči, da se z njimi strinjam. Bil je prizanesljiv v sodbah, sočuten do ljudi, ki so se morali odločati v nenormalnih razmerah (dejansko unikatnih, brez precedensa, v svetovni juridični literaturi doslej nepoznatih in neobravnanih, namreč, kako pravilno ukrepati v okoliščinah trojne okupacije in istočasne komunistične revolucije, če že dogovori v Haagu niso umestni v našem primeru), diskreten do kočljivih odločitev, ki so jih bili prisiljeni podvzeti, varoval se je obsojanja ali celo demoniziranja. Ko kritično ocenjuje zadržanje nekaterih voditeljev (med njimi tudi svojega očeta), jim priznava, da so to počeli v dobri veri, da so bili morda naivni, a da so bili pošteni. Tudi dr. Marko Kremžar enako ocenjuje.

Če že Eiletz kritično ocenjuje zadržanje nekaterih političnih voditeljev, denimo, njihovo naivnost, pomanjkanje pravšne mere inteligence in obveščenskosti, jim priznava, da so počenjali (kar so počenjali) brez hudobnih ali egoističnih namenov. Nikogar od svojih ne obsoja nacizma ali fašizma, nikogar ne pošilja v pekel. Edino v slučaju generala Krenerja izrazi ne le dvom v dovoljšno raven inteligence, ampak posredno v še kaj več, kar spada v območje npravnosti...

Na koncu Eiletzeve knjige sta kot že v začetku rečeno, dva eseja. Pesnik in pisatelj Jože Snoj se spominja svojega bratranca, Marijana Snoja, sina politika SLS, katerega Eiletz večkrat omenja kot vojnega kolega in prijatelja. Drug esej pa je napisal zgodovinar Boris Mlakar.

Posebej me je zanimalo, kako gleda na Eiletzeve spomine eden mlajših zgodovinarjev v Sloveniji, ki slovi po objektivnosti. Skušal sem brati pozorno in analizirati stavek za stavkom. V izbiri besed, v načinu oblikovanja stavkov, v uporabi narekovajev se marsikaj razbere, nezavedno, nenamerno razmerje do

snovi: distanca, neopredeljenost, hoče dati občutek, da se njega ne tiče (on ni 'obremenjen' — to boste vedno slišali od teh ljudi; on ni obremenjen, ker so mu v 50 letih oprali možgane vse tiste težke zgodovinske navlake, ki jo nosimo mi, ki smo obteženi z njo in nismo imeli te sreče, da bi nam jo kdo opral), nemo-goče se mu je vživeti v razmere ljudi tistega časa, v njihovo čustvovanje, miselnost, tragične dileme; nerazumevanje tragedije ljudi, ki so izgubili svoje najdražje, svoje domove, delo mnogih generacij; ocenjuje revolucijo kot športno tekmo vanje, v katerem gre za to, kdo bo zmagal; borba za preživetje v tujini kot žegečljiva avantura.

Govori o ljudeh (iz protikomunističnega tabora), „ki so ob koncu vojne, kolikor jim je uspelo, odšli v tujino“: kolikor pa jim ni uspelo, kaj?

Citiram: „Seveda je med objavami (zgodovinopisnih reminiscenc in virov) najti precej takih, za katere bi težko rekli, da so objektivne“. Moj komentar: našim zgodovinarjem niso bile na razpolago knjižnice in arhivi. Zanesti so se morali na svoj spomin. Zanima me, če si je Mlakar vprašanje glede objektivnosti postavljaj tudi ob študiju partizanskih virov. Sploh pa, kaj je zanj objektivno po 50-letnemu pranju možganov? Saj se niti ne zaveda, da so mu jih prali! Verjetno bi se celo razhudil, če bi mu kdo to oponesel.

Mlakar pravi: „Marsikateri ugledni emigrant pa svojih spominov ni napisal, kot se je po drugi strani podobno dogajalo tudi pri partizanskih akterjih v domovini“. Moj komentar: 1) ne vem, kateri politični emigrant naj bi bil ugleden; kot vem so bili vsi narodni izdajalci; 2) partizanski akterji so za pisanje svojih spominov bili bogato nagrajeni, medtem ko so se naši akterji borili za vsakdanji kruh. Če in kadar so kaj pisali, so si odtrgali čas počitku, spanju, družinskemu življenju; pisali so tisto, kar se jim je zdelo bolj potrebno, nujno. Najbrž niso imeli namena pisati 'privlačnih in razgibanih' spominov za tiste, ki bodo brali čez 50 let. Včasih me popade hudobna misel, da bi vse take in podobne pisce poslal za 50 let nekam v Azijo brez vsega, potem pa (po 50 letih) prišel pogledat, kako se obnašajo ti 'akterji': ali še govorijo slovensko in če še, kakšne arhaizme uporabljajo, koliko knjig so napisali, kako de-

lujejo njihove šole; vprašal bi jih, koliko časa še mislijo vztrajati, 10, 20, 30 let?

Citiram: „... opis čedalje bolj spolitiziranega ozračja med srednješolsko mladino v medvojni Ljubljani, naraščanje razkola med domačima taboroma, kar je poleti 1942 pripeljalo do odkritega bratomornega spopada.“ Moj komentar: ozračje ne bi bilo spolitizirano, če ne bi bilo revolucije, razkola ne bi bilo in ta seveda ne bi naraščal pa tudi bratomornega spopada bi ne bilo, ne odkritega, ne prikritega.

Mlakar govori o „t.im. Slovenski narodni vojski“. Zanima me, če tudi govori o „t.im. NOB“. Uporaba besedne zveze 't.im.' mi pove, kdo je in kaj misli o 't.im.'. Poleg tega postavlja med narekovaje, recimo, 'turjaško epopejo' in 'vetrinjsko tragedijo'...

Nato govori o tem, kako se Eiletzu „postavljajo neprijetna vprašanja, zbujujo dvomi“: komu se ne? edino boljše vikom se ne; potem, da Eiletz svojih stališč „noče vsiljevati ali celo razglašati za edino pravilne“. Kot vem, Eiletz nikdar ni imel možnosti komu vsiljevati svojih stališč, vem pa za ljudi, ki so to možnost imeli in jo skozi 50 let s pridom uporabljali. Vendar, kot izgleda, to, da bi Eiletz svoja stališča vsiljeval, za Mlakarja še ni najhujše: besedni zvezi 'razglašati za edino pravilne' predpostavlja besedico 'celó', kar pomeni, da je to zanj hujše, namreč, da bi Eiletz razglašal, da so njegova stališča pravilna. Ali ni v teh besedah primer izražanja, ki mu tukaj rečemo 'acto fallido'? Namreč, obramba 50-letnega partijskega totalitarizma, ki je ves čas vsiljeval svoja stališča, danes pa je ostal 'na suhem' s stališči in ga moti, da sploh še kdo ima kaka stališča in tista (celo!) za pravilna, celo edino pravilna. (Besedna zveza 'edino pravilna' bi prav tako zaslužila obravnavo: nekaj je pravilno ali pa ni; resnica je ena ali pa je ni,

ni več resnic, kar najbrž hoče reči Mlakar - a la Kučan).

In končno, Mlakarja moti, da Eiletz svoje spomine ponekod „dopolnjuje z opisi širših političnih in vojnih okoliščin, ki so najverjetneje sad poznejšega informiranja, saj kot navaden domobranec — kljub informacijam, dobljenim v družini — vsega tistega tedaj ni mogel vedeti oziroma videti“. To, da je takrat še en mulec lahko vedel, kaj pomeni komunizem in revolucija, je sedaj v Sloveniji za mnoge študirane ljudi neverjetno. Menijo, da je šele danes, ko so neki Francozi napisali debele bukve o komunizmu, možno kaj vedeti o tem. In vendar so v Sloveniji pred 50 leti nekaj vedeli o komunizmu še mulci, kmečki fantje, preprosti ljudje brez študijev. Če pa že sami niso brali, so pa verjeli tistim, za katere

Brezarjevo brezno

*Brezarjevo brezno, kraj morečih sanj,
polno mrtvih bilo je trpinov,
kapejevci so jih zmetali vanj.
Pri nas še mnogo takih je spominov.*

*Dežela naša veliko je grobišče
nepoznanih, krutega nasilja žrtev.
Zaman užaloščena mati svoj'ga sina išče.
Ve le dokončno, da je mrtev.*

*In takšnih mater je bilo pri nas nešteto
in drugih še sorodnikov in znancev.
Pa vendar, kot bilo bi vse zakleto,
ne moremo pomesti s tolpo kriminalcev,*

*ki krvi so naše se napili,
v deželo so prinesli hudobijo,
ljudi postopoma so spremenili,
in jih prestrašili s to morijo.*

*Blatijo nam vse, kar nam je sveto,
ljudi spreminjajo v svoje hlapce,
še tisto kradejo nam, kar ni vzeto,
boje pa vsake se pomladne sapce.*

*Zato pa, bratje, vase se zazrimo
in spreglejmo njih ukane,
ne sodelujmo z njimi, zdaj molimo
za vero, za poštenje in za našo domovino.*

To zaslužili naši so mučenci.

LOJZE SEDEJ

90-letnik

Ko se je oče našega jubilanta vrnil z družino iz ZDA, je dobil na Sv. Joštu nad Kranjem mesto cerkovnika, organista in upravnika. Tako se je Lojze Sedej rodil 18. maja 1911 na tem znanem romarskem in izletniškem hribu, kraju njegovih mladostnih spominov. Po starosti je bil četrti od sedmih otrok v družini. Osnovni šolski pouk je prejel na Sv. Joštu, pri 14. letih pa se je šel učiti za krojača v Kranju. Kasneje je v tem mestu dokončal tudi obrtno šolo. V mladi jugoslovanski državi je leto in pol služil vojsko v Sisku. Ima lepe spomine na čas, ki ga je preživel kot rekrut, in se zabava, ko obuja spomine nanj. Po opravljeni vojaški službi se je zaposlil v majhni tekstilni tovarni, hkrati pa obiskoval tekstilno šolo v Kranju. Sam z zadoščenjem pripoveduje, kako mu je v življenju koristilo vse, kar se je naučil v teh letih. Kot fant je veliko hodil po hribih in bil šestkrat na Triglavu, na Stolu, obhodil Škofjeloške hribe in Selško dolino. Bil je član Prosvetnega društva, Fantovskih odsekov in farne Vincencijeve konference v Šmartnem pri Kranju. V času, ko je Slovenska ljudska stranka smela nastopati samo kot Jugoslovanska radikalna zajednica, je bil mladi Lojze

predsednik mladinske JRZ za občino Stražišče. Bil je tudi član Peršuhovih rediteljev tako na Evharističnem kongresu kot tudi na kongresu Kristusa Kralja. V zadnjih letih pred drugo svetovno vojno sta z bratom Stankom začela lastno tekstilno podjetje, ki pa je prenehalo ob razpadu jugoslovanske države.

Ko so Gorenjsko zasedli Nemci, se je tudi za Lojzeta Sedeja začelo obdobje težkih in nevarnih situacij. Bil je tudi priča izгона slovenskih duhovnikov, učiteljev in izobražencev z ozemlja, ki ga je zasedla nacistična Nemčija. Na Gorenjskem je ostalo samo nekaj ostarelih duhovnikov. Lojze in njegova nevesta Albina sta takrat že mislila na poroko. Zato sta se na hitro poročila, predno so nacisti izgnali še zadnjega duhovnika iz kraja - upokojenega župnika Erjavca. Bilo je še dvanajst drugih parov, ki so izrabili zadnji dan prisotnosti tega duhovnika v fari za prejem zakramenta sv. zakona. Bil je delavni dan, zato so se ženini in neveste zbrali v cerkvi v Šmartnem pri Kranju pozno zvečer po delu, brez sorodnikov, brez prič in večina tudi brez prstanov. Za pričo so bili kar poročni pari drug drugemu in so si izposojali celo prstane med seboj. Datuma izredne poroke gospod Lojze ne bo pozabil, saj je bila slučajno na njegov rojstni dan leta 1941 - torej točno pred šestdesetimi leti!

Po poroki sta mlada zakonca hodila

naprej v službo in bi konec vojne mirno doživela doma, ko ne bi bilo tako imenovane OF, zaradi katere je Lojze padel v nemilost pri komunistih, ker ni hotel sodelovati z njihovo „fronto“.

1. decembra 1943 ga je prišla iskat na dom skupina osmih partizanov. Ker je bil še v službi, so ga čakali, da je prišel domov, medtem so pa ropali po hiši. Ko se je malo po sedmi uri zvečer vrnil z dela, so ga ustavili pred hišo in mu povedali, da mora z njimi, ker je „mobiliziran“. Odvedli so ga, ne da bi se mogel posloviti od žene. Vodili so ga po hribih proti Selški dolini in prišli do vasi Javornik, od tam pa še eno uro hoda do gorske vasice šestih ali sedmih hiš, kjer so se ob enajstih ponoči ustavili in počivali v eni od njih. Ko so partizani od utrujenosti pospali, je Lojze izkoristil priložnost in pobegnil. Ob šestih zjutraj je prišel domov, a ni ostal doma. Vedel je, da ga bodo partizani ubili, če ga dobijo še enkrat v roke. Na nemškem uradu za delo je razložil svoj problem in izrazil željo, da hoče delati v kakem varnejšem kraju. Ponudili so mu kraje v Nemčiji, kamor bi šel lahko delat, a se je odločil za Avstrijo. Že drugi dan po pobegu se je odpeljal v Dornbüren ob meji z Bavarsko in takoj dobil delo kot tekstilni delavec. V tem mestu je živel od 7. decembra 1943 do 28. aprila 1945. Še danes se rad spominja Dornbüerna in pripoveduje o svojih doživetjih med Ukrajinci, Poljaki in delavci drugih narodnosti. Ko se je že vedelo, da bo vsak čas konec vojne, se je zadnje dni aprila 45 napotil domov v Slovenijo. Po petih dneh se je kljub vsem mogočim oviram srečno vrnil domov.

Doma pa je ostal samo en dan. Tiste dni maja 1945 je že lahko videl množice Slovencev, ki so bežale pred bližajočo se nevarnostjo partizanskega zasedanja vsega ozemlja nekdanje Jugoslavije s pomočjo Sovjetov pa tudi naših zahodnih „zaveznikov“. Kakor pot desetisočev demokratičnih beguncev, tako je peljala tudi njuna pot skozi Ljubelj v Vetrinje in se tam odcepila v liensko in spittalsko taborišče. V obeh taboriščih je bil gospod Lojze zaposlen v krojaški delavnici. Že od mladih let je rad hodil po gorah in teh v Avstriji ne manjka. Čeprav v taborišču ni bilo zadostne hrane, je bil kljub temu večkrat v gorah, dvakrat celo na precej višjih od 3000 metrov. Ko sta Sedejeva dva morala odločiti, v katero deželo bi želela emigrirati, sta izbrala Argentino. Tako sta šla na pot s transportom slo-

so vedeli, da so vredni zaupanja.

Opažam zanimivo vzporedje: kolikor več knjig o zločinskosti komunizma izide, toliko več ljudi pri volitvah da svoj glas komunistom in njihovim naslednikom. Logično bi bilo obratno, ampak ta logika sloni na domnevi, da ljudje pač te knjige berejo. To pa zglada ne drži. Ali pa berejo, pa ne verjamejo; kot bi rekli: „*vi kar pišite, mi bomo pa vollli...*“

Človek se vpraša, zakaj se pa potem sploh pišejo knjige, če jih tako malo ljudi bere; če pa se bere, pa nimajo učinka, kot bi bilo zaželjeno. Lahko bi rekli takole: največje spremembe v zgodovini so povzročile prav knjige. Ne takoj, ampak v času, ki zna biti tudi dolg. Pisec knjige ni gospodar nad njenimi učinki. Če ima res pošten namen, je Bog z njim. On tudi določi kakšen in kolikšen sad bo obrodi-la, kje, kdaj in kako.

Konec

venskih beguncev iz Spittala, ki ju je pripeljal do ladje v Genovi. Od tam sta se po tritedenski vožnji z ladjo 4. februarja 1949 pripeljala v Buenos Aires.

V Argentini sta najprej živela v stari stavbi na Ramón Falcónu, nato stanovala na cesti Moreto, od tam pa se preselila v drugo stanovanje v Ciudadeli. Čez nekaj let sta si v Ramos Mejiji kupila zemljišče in si zgradila lasten dom, kjer gospod Lojze živi še danes. Žena Albina mu je namreč zbolela in po nekaj letih bolehanja leta 1983 umrla. Po značaju je gospod Lojze veselega značaja, je rojen optimist, in prav takšna je bila tudi žena Albina. Oba sta bila dobra pevca in sta v življenju veliko prepela, čeprav v njunem zakonu, kljub njuni želji, ni bilo otrok.

Tudi v tej deželi je gospod Sedej lahko dobil službo, ker je bil poklicni tekstilec. Delal je v raznih tovarnah in se pri 66 letih upokojil. Ker je tudi sredi buenosaireške ravnine ohranil veselje do gora, je rad hodil na počitnice v hribovito Cordobo in bil kar desetkrat na vrhu Uritorce.

Kot prej v domovini in pozneje v taboriščih, se je gospod Lojze tudi tu aktivno udeleževal v skupnosti in njenih društvih. V KA je vstopil že v lienškem taborišču, ji ostal zvest in delaven član vse življenje. V okviru te organizacije je služil naši skupnosti na različne načine.

Že v taboriščih v Lienzu in Spittalu je bil najožji sodelavec dr. Franca Mihelčiča, kulturnega referenta, ki je imel na skrbi organizacijo načelnih predavanj ob četrtkih. V Argentini pa je že od prvih let tesno sodeloval z gospodom Oreharjem na raznih področjih. Kot član Vincencijeve konference je bil navzoč pri nabirkih, pa tudi pri izročitvi podpor potrebnim. Odkar je Slovensko dušnopastirstvo začelo izdajati brezplačen verski tednik Oznanilo, je bilo treba misliti na njegovo vzdrževanje. In gospod Sedej je vsa desetletja pomagal pri reševanju tega problema. Ko je mons. Orehar začel z akcijo za Slovensko hišo, je bil spet Sedej med tistimi, ki so hodili po hišah in zbirali darove ali prodajali rife zanjo. Kdo je prodal največ tombolskih tablic za Duhovno življenje? On. Kadar je bilo treba obiskati kakega naročnika Duhovnega življenja zaradi zakasnele naročnine, je bil navadno on tisti, ki je opravil ta ne-hvaležni posel. Še procesije v Lujanu in Lourdesu ali telovske pri Mariji Pomočnici v Ramos Mejiji niso šle mimo brez njegovega sodelovanja. Ob času letnih

duhovnih vaj za može je spet on tisti, ki vabi in spominja može nanje. S tem pa še daleč nismo našli vseh področij njegovega zanimanja in dela. Tudi nismo omenili njegovih predlogov, sprejetih na sejah, ki so se uveljavili v skupnosti in so po desetletjih aktualni še danes. Naj omenimo samo darovanje denarja v dobre namene namesto vencev na grob sorodnikov, prijateljev in znancev! Koliko svojega časa in tudi denarja za neštete vožnje je porabil v svojem življenju zaradi zastojnega dela, ve pa samo Bog!

Leta 1974 je šel z ženo Albino v Slovenijo na obisk. V tistih dveh mesecih je polovico časa prebil v gorah in bil tedaj tudi zadnjikrat na vrhu Triglava.

Gospod Sedej je pri svojih letih še vedno krepak, si sam gospodinji in vse naredí, kar je potrebno pri hiši. Če mu vreme to dovoli, gre vsak dan k maši v salezijansko cerkev Marije Pomočnice, kamor ima četrto ure hoje na eno stran. Vsako nedeljo gre k slovenski maši na Ramón Falcón, še zmeraj si privoščí kakšno sejo ali sestanek in prihaja na njih

z novimi pobudami na dan, ker še vedno snuje in dela načrte. Kako je duševno svež, pove lahko tudi tisti, ki z njim kdaj igra tarok. Pri tem igranju za zabavo je on še vedno „gospodar položaja“!

Ta Ramoščan je torej v maju izpolnil 90 let. Na stavljena vprašanja je odgovarjal, kot lahko berete v naslednjih vrsticah.

Katere slovenske osebnosti ste spoznali na Sv. Joštu? Ali vam je kdo ostal še posebej v spominu?

V času med obema svetovnima vojnoma je bilo na Sv. Joštu veliko življenja. Med njegovimi obiskovalci se spominjam tudi Janeza Evangelista Kreka. Kadar je prišel k nam proti večeru, je ostal na Sv. Joštu in šel spat kar na slamo, zjutraj pa je imel v cerkvi sveto mašo. Če

je bil brez denarja, ni nič vprašal, koliko je dolžan za kosilo, večerjo ali kaj drugega. Preprosto je odšel. Pač pa je drugič vse plačal tudi za nazaj.

Vsako jesen, ko smo pridelali nov krompir, je prihajal na Sv. Jošt, da smo ga z njim pekli na njivi malo pod vrhom hriba. Ko smo ga imeli zadnjikrat med seboj pri takšnem delu, mi je, petletnemu, izročil svojo pipo (fajfo) in rekel, naj mu jo nesem „gor“ - na vrh. Ne vem, kaj sem počel z njo, predno sem prišel do vrha, sem mu jo polomil. Naslednje leto je Krek umrl. Bil je izredno domač, zelo preprost človek.

Čisto drugačen je bil dr. Korošec. Se je npr. zgodilo, da je prišel na Sv. Jošt na petek pred božičem, ko je mama pekla potico. Ko ga je zagledala, mu je rekla: „Gospod predsednik, danes boste pa morali iti v drugo sobo, tukaj pečem...“ Pa ji je odgovoril: „Ne, mama, vi boste šli v drugo sobo peč, tukaj bom jaz...“ Ali drug primer. Malo pred konfinacijo na otoku Hvaru je bil dr. Korošec dva ali tri dni na Sv. Joštu. Zjutraj ga je mama

Naš jubilar in njegova žena gospa Albina kmalu potem, ko sta prišla do svoje hiše v Ramos Mejiji.

vprašala: „Gospod predsednik, koliko vas bo danes na kosilu?” Ob osmih je rekel: „Šest.” Ob desetih je odgovoril: „Osem.” Kasneje jih je napovedal še več... To za mamó ni bila nobena šala, je bil velik problem. Do mesarja je bilo takrat eno uro in pol! Toda, ko je dr. Korošec odšel, je vse usluge dobro plačal. Še tistemu, ki mu je pri maši ministriral, je dal 100 din. Bil je sila zahteven, toda prijazen.

Velikokrat sem pa videl na Sv. Joštu tudi dr. Ahčina, Alojzija Kuharja, Gabrovška, enkrat tudi prof. Ernesta Tomca v družbi prof. Ivana Dolenca. Spomnim se tudi sestanka štirinajstoric, ki je vodila prepovedano SLS. K nam so hodili tudi ljubitelji gorá in drugi turisti, nekateri kar stalno.

Predno je dr. Starc dobro leto pred smrtjo zadnjikrat potoval v Slovenijo, sem ga povabil na Sv. Jošt. Povabilo je rad sprejel. O tem sem obvestil svojo sestro v Ljubljani, ki je potem organizirala prevoz, da ga je šel nekdo iskat v Ribnico in ga pripeljal na Sv. Jošt, kjer se je zbralo ob njem kar dvajset mojih sorodnikov. Dr. Starc jim je maševal, pridigal, po maši so pa skupaj malicali in se pogovarjali. Dr. Starca je spremljal na Sv. Joštu tudi prelat Jože Guštin, ki je bil takrat v Sloveniji. Ko sem šel dr. Starca ob povratku v Argentino čakati na Ezeizo, mi je ves v ognju pripovedoval: „Bila je prava veselica!” Zanj je bilo tisto srečanje na Sv. Joštu najlepše doživetje, kar jih je imel v Sloveniji.

Po prihodu v Argentino ste bili med najbližjimi sodelavci gospoda Oreharja. Nam lahko poveste kakšno zanimivost iz prvih let?

Eno leto potem, ko je začelo izhajati Oznanilo, se je gospod Orehar obrnil na duhovniškega kolega, ki mu je pomagal v Dušnopastirski pisarni, in ga pobaral glede finančnega stanja: „Povej mi, kako je z Oznanilom, da ne bomo enkrat na lepem izdihnili...” Ta pa mu je odgovoril: „Če vam povem ali pa ne, vzdržali ne boste, izdihnili boste...”

Po tako poraznem „finančnem” poročilu se je gospod Orehar obrnil na Zvezo mož KA, da je vzela zadevo v svoje roke. Kot priča gornega razgovora si nisem nadejal, da bom doživel 50 letnico Oznanila in ob tem jubileju celo pripravil proslavo v Slovenski hiši!

Naj povem še to. Vsakoletno nabirko

prostovoljnih darov za Oznanilo s pomočjo kuvert, ki je še danes v praksi, je takrat predlagal gospod Mernik, salezijanec Janko Mernik.

Kako je prišlo do tega, da se je gospod Orehar lotil zidave Slovenske hiše?

Znano je, da smo imeli prva leta v Argentini vse prireditve po verskih kolegijih in farnih dvoranah. Ker lastnih prostorov še nismo imeli. Tudi prva naša centrala je bila v farnih prostorih pri Sveti Juliji na cesti Victor Martínez ali „na Martincu”, kot smo rekli. Zato je razumljivo, da je hodil prosit te dvorane po cerkvenih ustanovah gospod Orehar. Bilo pa ni vedno prijetno delo.

Da se je lotil zidave Slovenske hiše, je bilo pa takole. Leta 1956 je župnik pri Sveti Juliji sporočil, da potrebuje farne prostore, katere smo uporabljali že nekaj

let. Kaj storiti zdaj? Kam se zateči? Rokaji so se že navadili na „Martinca” in po osmih letih se je že oblikovala skupnost, ki je potrebovala svojo centralo. Nujno je bilo treba poiskati drug kraj za naše pisarne, prostor za seje, sestanke, morda celo dvorano za igre in večje prireditve. Vedelo se je, da je naprodaj stara stavba na Ramón Falcónu, toda bila je polna stanovalcev. Ena od možnih rešitev je bila, da se kupi ta hiša s strankami v njej, počasi pa doseči, da bi se same izselile. Da pa se medtem omogoči kontinuiteta društvenega življenja, naj bi se postavile zasilne lesene barake. Tekla so še prva leta v Argentini, ko večina od nas še ni imela lastne strehe. Rešitev ni bila preprosta, kje dobiti denar? Kateri posameznik ali kateri funkcionar takratnega Društva Slovencev si bi upal prevzeti nase takšno breme?

Brez dvoma je gospod Orehar o zade-

18. februarja 2001 je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu NATALIJA ZOFIJA SMOLE, hči inž. Stanka in cont. Marte, roj. Koželnik. Punčki sta botrovala Milena Bevč Koželnik in Raúl Fernández, krstil pa salezijanec Dane Vrečar.

DUHOVNO ŽIVLJENJE JE OBJAVILO

... PRED 60 LETI (1941)

CVETJE NA SVEŽEM GROBU

Ravno leto je minilo, ko smo dobili žalostno vest, da nam je Aconcagua vzela gospoda Kastelica. Lani 17. marca smo dobili potrjeno novico, da ga ne bo več nazaj. Letos prav isti čas pa so planinci odkrili njegovo truplo.

Prva poročila o njegovem najdenju smo dobili 20. marca. Negotove časopisne vesti so nam bile verodostojno potrjene, ko smo dobili tudi brzojavko od rojaka Ludovika Mahničiča, ki živi v Puente del Inca. On je javil, da so našli in prinesli Kasteličevo truplo v Puente del Inca. Enako brzojavko je dobil tudi Link, ki je bil vodja ekspedicije, s katero se je g. Kastelic zgubil. Njemu je javil novico Semper, eden najbolj večjih hribolazcev, ki je bil lani 7. marca poslednji, ki je z g.

vi govoril s kolegi na duhovniških sestankih in iskal oporo pri njih. Govoril pa je o svojem načrtu glede slovenskega centralnega doma tudi možem, ki smo se zbrali na posebnem zborovanju KA v Escobarju, katerega se je udeležilo čez 50 mož. Rekel nam je, da si upa začeti zahtevni projekt, če mu možje KA damo svojo besedo, da mu pri tem pomagamo. Dobil je našo obljubo in tudi našo pomoč.

Kako gledate na desetletja, ko ste ob poklicnem delu toliko časa posvetili delu za slovensko skupnost?

Navdaja me občutek hvaležnosti do gospoda Oreharja za izkazano zaupanje. Pod okriljem Slovenskega dušnega pastirstva in njegovih ustanov sem delal za visoke cilje, ki so dali večjo težo smislu mojega življenja in so vredni naših naporov. Ob vsem tem sem doživel veliko lepega, zanimivega in se tudi srečal z ljudmi, katere sem lahko tudi občudoval. Bogu hvala za vse to!

Priredil Stane Snoj

Kastelicem govoril v šotoru, postavljenem na 6850 m. Tam je poslednjič prenočil in naslednji dan domnevno poskusil sam pot na vrh Akonkague. Semper je bil tudi letos med izletniki na Akonkagui in je mogel najbolj zanesljivo spoznati najdeno truplo, ker je vedel, kakšno obleko je imel g. Kastelic na sebi.

Neskladnost časopisnih poročil torej ni več mogla omajati zanesljivega dejstva, ki ga je 22. marca tudi potrdila ogleдна komisija, ki je prišla v Puente del Inca, kjer je bilo truplo na mrtvaškem odru v kapelici.

Truplo so našli takole: Mendoški alpinski klub je organiziral ekspedicijo, ki jo je vodil na Akonkaguo podporočnik Huerta. Njihov napor je bil brezuspešen. Med tem pa je poganjač Cáceres imel na skrbi mule in z njimi je zašel na mesto, kjer je odkril človeško truplo. Hitro je obvestil o tem ekspedicijo. Pohiteli so na mesto, ki ni posebno daleč v stran od Plaza de Mulas. Leži nekako na sredi med vrhom Akonkague in Plaza de Mulas v višini 5700 m. Tamkaj so našli truplo v vojaški obleki in ležeče na trebuhu z razprostrtimi rokami. Truplo je bilo v ledu. Bilo je močno očrnelo. Obleka je bila prav dobro ohranjena. Truplo ni kazalo zelo velikih poškodb. Na levem licu in pod ušesom je bila vidna rana.

Iz višine je prinesel truplo najbrž plaz.

Truplo so nato naložili na mulo in ga zanesli v Puente del Inca. Vsi, ki so poznali rajnega g. Kastelica, so takoj spoznali, da je truplo njegovo.

21. marca zjutraj je prišla tudi brzojavka od dr. Serdoča, salezijanskega ravnatelja v Mendoza, ki je naš rojak in je bil prijatelj rajnega g. Jožeta. Vprašal je g. Serdoč, kaj nameravamo napraviti s truplom in da naj takoj odločimo.

Po daljšem preudarku in posvetovanju z nekaterimi sem spoznal, da je najprimerneje pokopati truplo v Puente del Inca, na pokopališču, kjer počiva že cela vrsta tistih, ki so našli smrt na Akonkagui. Amerikanci, Angleži, Nemci, Švicarji, Čilenci ... Med njimi bo imel svoje posled-

Jože Kastelic, ustanovitelj in prvi urednik revije Duhovno življenje

dnje počivališče tudi naš planinec gospod Jože, ki je tako zelo hrepenel po gorah in ki naj počiva tudi v njihovem gorskem pokoju.

Telefonično sem pooblastil dr. Serdoča, da naj on poskrbi vse potrebno za primeren pogreb.

Gotovo bi bila naša želja, da bi počival med tistimi, ki jih je toliko pokopal na Čakariti... Toda, kako premagati resne težave, kajti s prevozom so združeni ogromni stroški, ki jih mi ne zmoremo tako lahko v sedanjem kritičnem trenutku. Nadalje je velika nepravilnost tudi v tem, ker je s takim prevozom tudi toliko raznih formalnosti, da kar zlepa niso vse izvršene in bi se tako lahko zgodilo, da bi nam truplo pripeljali ne da bi bilo mogoče obvestiti pravočasno našo javnost in bi ga nazadnje zakopali le tako, da bi malokdo vedel kdaj in kje. In še to je tudi stvar, ki je potrebna preudarka: vsakih pet let grobove prekopljejo in tako bi bilo treba vedno imeti to skrb in kdo ve, če se ne bi v brezkončni kameniti groblji na Čakariti njegov grob ne zgubil tako, da bi niti ne vedeli zanj.

Zato smo presodili, da je gotovo primerneje, naj počiva tamkaj v mirnem gorskem zatišju, nekaj sto metrov odmaknjen od drveče ceste, ki veže Argentino in Čile. Marsikateri prijatelj planin bo postal nad njegovim grobom in zmlil zanj očenaš.

Pač pa bomo poskrbeli, da mu postaja

vimo primeren spomenik, ki bo lahko 500 let pričal o idealnem slovenskem duhovniku, velikem ljubilu planin, katerega zemeljski ostanki tamkaj počivajo. Tamkaj ne bo nihče prekopaval njegovega groba, temveč bo mirno čakal dneva svojega poslednjega vstajenja.

22. marca so ga položili k zadnjemu počitku. Na grob pa so mu položili venec nageljčkov v imenu Slovencev. Za dostojen pogreb je poskrbel rojak dr. Serdoč.

Naj počiva v miru!

Janez HLADNIK

... PRED 50 LETI (1951)

JUNIJ

17: Spominska proslava ob obletnici komunističnih žrtev je bila v dvorani na Río Bamba. Govor je podal Marijan Marolt, zatem pa je sledila igra *Kralj Matjaž* v šestih slikah, „ki je v pravljичnem stilu hotela pokazati, da naši junaki niso povsem umrli, ampak da bo njihov duh rodil novega junaka - novi rod, ki bo dal vstati Kralju Matjažu in njegovi vojski, nakar pride vstajenje domovine“. Odrsko delo je napisal, režiral in glavno vlogo igral Nikolaj Jeločnik. Sodelovala je *Igralska družina Narte Velikonja* (ID-NAVE), SPZ Gallus, tercet sester Fink ter številni fantje in dekleta v narodnih nošah. Sceno je zamislil arh. Vladimir Mazi. Proslava je izzvenela v misel: *Dvignite glave, vaše odrešenje se približuje...*

24: Romanje v Lourdes je bilo to leto bolj obiskano, najbrž zaradi večje časovne odmaknjenosti od Lujana. Okoli 900 romarjev, med katerimi je bilo veliko staronaseljencev, je najprej zmolilo rožni venec, nato pa se razvilo v procesijo. Šli so do gornje cerkvene ladje, nato pa so se vrnili v spodnjo, kjer je imel pridigo nekdanji izžanski župnik, duhovni svetnik Janez Klemenčič: sledile so pete litanije in blagoslov z Najsvetejšim, ki ga je podelil nekdanji tuhinjski župnik Anton Stanonik.

Na tretjem rednem občnem zboru SDO je bil ob navzočnosti 80 deklet članic izvoljen odbor, ki so ga sestavljale Renata Ašič, Pavla Lovše, Katica Kovač, Lenčka Zupan, v širšem odboru pa Martina Maček, Olga Prijatelj, Polonca Marolt, Angelca Klanšek, Fani Grum, Vanda Majcen, Pepca Kokalj, Mimi Kopač, Mija Markež in Tončka Smolč.

Zdaj sem tu doma...

Slavko SREBRNIČ (Štefan Tonkli)

*Zdaj sem tu doma,
kjer je skrajni jug,
oceana dva
pluskata ob breg,
brez meja ravan,
velik, jasen dan,
kjer limon cvete,
sadeži goré
z oranžnih vej,
zdaj sem tu domá,
kjer se trta pne
mimo smokve v zrak
v azur brez mej.*

*Zdaj sem tu doma,
kamor se gnetó
narodi sveta,
da poiščejo
novih bivališč,
drug si dom zgradé,
da jim žar ognjišč
dahne spet v srce
blago slast miru -
in družinsko last
tihi pas zidu
ubrani sili kast.*

*Zdaj sem tu doma:
velemestni šum
drami me iz sna,
tu vsak nov izum
si osvaja tla,
tisk in radio, plin,
stroj, elektrika,
nafta in bencin
izgorevata,
avionov let
nad omrežji cest,
barvnih zubljev met
nad razkožji mest.*

*Zdaj sem tu doma:
krik, plakat in soj,
godba ples igra,
vabi za nocoj
kino me in bar,
kje bo slajši hip,
bolj opojen čar,
da se v njem utrip
duše potopi,
kakor se v vodáh
morja vzdih zgubi,
umrle klic, jok, strah...*

*Zdaj sem tu doma:
tešem, kopljem, kujem,
pišem, merim tla,
tekme občudujem,
berem list in val
radija prestrezam,
če je srp že strt,
v misli se pogrezam:
Me tu utrga smrt...
Ali še kdaj uzrem
te, Slovenija,
o, Slovenija.*

*Zdaj sem tu doma -
vendar tujec vsem,
še šelest dreves
in lesket zvezdá
zame je ko nem.
Ah, domača tla,
val vas je odplal -
kapljica dežja
sem v nočeh morjá,
prašek izgubljen,
če ne boš mi stal,
Bog moj, tik srca,
vedno šepetal:
Z mano si doma,
nisi zapuščen...*

Duhovno življenje 1951,
str. 450

PREMISLI

Judovski mislec je bil gost učenih mož. Presenetil jih je z vprašanjem: „Kje prebiva Bog?“ Smejali so se mu: „Saj je vendar jasno! Ves svet je poln njegove krasote!“ Toda mislec je odgovoril: „Njegove krasote že. Toda Bog prebiva tam, kjer ga sprejmejo!“

POTI DO SREČE

Dr. Hubert POŽARNIK

Sreča je največja dobrina, zato želijo priti do nje vsi ljudje, je menil pred več kot dva tisoč leti slavni grški filozof Aristotel in uvedel novo znanost: etiko. Ta se ukvarja z iskanjem odgovora na vprašanje, katero človekovo ravnanje vodi do občutkov sreče ali bolje, kako je treba živeti, da bi bili srečni.

Teologi in še zlasti filozofi so postregli do danes s tolikšnim številom odgovorov, da bi jih mogli zajeti le v debeli knjigi. Žal ni mogoče spregledati, da skušajo postati zadnje čase duhovni učitelji in voditelji človeštva posamezniki in skupine, ki nimajo niti bogatih življenjskih izkušenj niti ne poznajo resnice o človeku, zaradi česar s svojimi miselnimi konstrukti hote ali nehote zapeljujejo ljudi v slepo ulico. Ena takih trditev je, da je zasledovanje lastnega interesa edini vir sreče. Temu je sicer mogoče pritrčiti, če „lastni interes“, torej, kaj je v interesu človeka, pravilno razložimo, nikakor pa to ne drži, če slišimo, tako kot danes, da je lasten interes istoveten s koristjo za človeka, ki spet ni nič drugega kot materialna korist, družbena moč in lagodno življenje.

Zato bom skušal izluščiti misli in spoznanja, za katera menim, da so za človeka danes, ko se sprašuje po sreči in jo išče, najbolj plodna.

1. Ne kaže čakati, da nam bo sreča kot zrel sadež in čez noč sama od sebe padla v naročje. Človek se mora zanjo truditi. Vendar se moramo zavedati, da sreče ni mogoče kupiti z denarjem, podedovati, pridobiti s šolskim znanjem ali uspehom v poklicu, visokim položajem v družbi, gmotnimi dobrinami ali s pomočjo nagajljivca. Tudi od drog, pomirjeval, psihotropov ali samozvanih „učiteljev življenja“ zaman pričakujemo, da nas bodo osrečili. Do nje pridemo, kot je ugotovil že Aristotel, le z „negovanjem duše“, z njevo vzgojo za iskanje resnice in dobrote.

2. Sreča na tej zemlji je muhasta. Zato ne smemo biti razočarani, zagrenjeni, nesrečni ali obupani, če ne gre vse tako, kot si želimo. Morda preveč zahtevamo in pričakujemo? Misleci so si enotni v tem, da so navadno bolj srečni ljudje, ki imajo manj potreb, a prave. Prav tako vedo povedati, da tisti, ki preveč krčevito

iščejo srečo, te navadno ne najdejo. In končno ne smemo izgubiti izpred oči dejstva, da najvišja sreča tako in tako ni od tega sveta, ampak v onstranstvu, pri Bogu.

3. Če smo pogosto nesrečni, ne pričakujmo, da se bo svet spremenil, ampak se spremenimo sami. Že drug pogled nase, na ljudi ali življenje nam pogosto pomaga videti stvari v lepši luči.

4. Srečno življenje je smiselno, izpolnjeno življenje. Vendar se tisti, ki išče smisel le v sebi, trudi zaman. Naše življenje je lahko prijetno, zabavno, pisano in kratkočasno. Če pa želimo, da ima tudi smisel, potem tega ne moremo doseči z dobrim počutjem, marveč le tako, da imamo nekaj, kar se nam zdi v življenju vredno početi oziroma za kar kaže živeti. Ugledni avstrijski psihiater Erwin Frankl se je veliko ukvarjal s smislom življenja in je na koncu prišel do naslednjega sklepa: „Človek, ki želi dati smisel svojemu življenju, se mora počutiti povezan s stvarmi, ki so več kot lasten jaz.“

5. Velik vir sreče je, če imamo okoli sebe ljudi, ki jih imamo radi, in če živimo v prijateljskih odnosih s krepostnimi ljud-

mi. Tudi pristen stik z naravo je pomemben vir sreče.

Najbolj zanesljivo pridemo do sreče v tem in onstranskem življenju, če se trudimo razviti pri sebi vero, upanje in ljubezen do bližnjega. Več kot je tega v nas, več notranjega miru najdemo.

6. Čutni užitki sami ne prinašajo sreče. Zamislimo si, da bi imeli ljudje možnost priključiti se z elektrodami v možganih na stroj, ki bi jih nepretrgoma oskrboval z užitki. Če bi ljudje v resnici hlepeli samo po njih, bi se vsi priključili na ta stroj. Vendar je tako, da velika večina ne bi bila rada trajno priključena nanj. Ljudje si že po naravi v življenju želijo tudi pomembnejših stvari, kot so telesni užitki. Zato so krotenje nagonov in strasti, prava mera oziroma zlata sredina, ki edini zagotavljajo harmonijo v nas, važen korak k sreči.

7. Kdor hoče biti srečen, mora imeti mirno vest. To pa imamo, če poslušamo, kaj nam narekuje vest, in če temu primer- no ravnamo, kajti vest je božji glas v nas.

8. Zelo pomembno je, da vzgajamo otroke in zavestno oblikujemo njihov značaj. Pri tem se moramo zavedati, da nobena vaja uma, nobena dopolnilna šolska dejavnost in nobena prisila ne pomagajo otroku toliko k sreči v življenju kot dejavna ljubezen staršev, pozitivni zgledi in vzgoja za vrednote.

(Naša družina)

25. marca 2001 je bil krščen v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi
MAKSIMILJAN FRANCI ROZMAN, sin Francija in Aleksandre, roj. Mugerli. Njena
botra sta cont. Marija Patricija Mugerli in Slavko Rozman, krstitelj pa Franci Cukjati.

prvi otrok

Kmalu po poroki sem zanosila, veselila sem se. Vendar se je nosečnost končala že v dvanajstem tednu. Začela sem krvaveti in pri ultrazvočnem pregledu je zdravnik ugotovil, da je otrok že nekaj časa mrtev. Bila sem pretresena, žalostna, prestrašena.

Nekaj tednov pred tem sem poslušala predavanje zdaj že pokojnega dr. Antona Trstenjaka, ki je govoril, da smo z mrtvimi lahko duhovno povezani. Tudi s prijateljem duhovnikom sem govorila o tem. Na moj vzdih, da bi otroka želela poznati, mi je odgovoril: „Kar je v tebi, zelo globoko poznaš.” Po tem pogovoru sem zelo veliko molila in premišljevala, zakaj je bilo to potrebno.

Življenje je teklo dalje, služba, v katero sem se uvajala, dodatno izobraževanje, novo okolje... vse to mi ni dopuščalo časa za pretirano razglabljanje. Dobro leto po spontanem splavu se nam je rodila hčerka. Kmalu sem spet zanosila. Ko je bilo hčerki trinajst mese-

cev, mi je zdravnica predpisala počivanje, ker se je bala prezgodnjega poroda. Življenje v naši družini se je obrnilo na glavo. Hčerka je bila zelo veliko v varstvu pri tašči, mož, ki ga je nova situacija našla nepripravljenega, se je „umaknil” v službo. Skrbelo me je, kako bo z otrokom, in bila sem zelo sama. Trudila sem se, da bi zaupala Bogu, in nisem hotela biti malodušna. Dnevi so se vlekli. Bilo je jutro, odšla sta. Samota mi je stiskala srce, zmanjkovalo mi je moči. Želela sem si toplino, varnosti, ljubezni... Takrat pa! Zazdelo se mi je, da je v sobi kljub meglenemu dnevu čudno svetlo, da je v prostoru še nekdo. Globoko v sebi sem zaslišala glas: „Mama, saj

nisi sama, ves čas sem s teboj. Tudi ko bodo vsi, ki jih imaš rada, odšli, bom še vedno pri tebi.” Saj to je najin prvi otrok, za katerega sem mislila, da se bom z njim srečala šele v večnosti. Zakaj se mi ni prej oglasil? Skoraj v istem hipu pa sem zaslišala odgovor: „Nisi bila še pripravljena. Ves čas sem bil s teboj.”

Od takrat je ta otrok v mojih mislih kot najine deklice. Vsak dan se pogovarjam z njim in ob praznikih prižgem svečko, ki mi ga še bolj kliče pred oči.

Ko je v meni umrl, je postal podoben Bogu, ki je nenehna prisotnost, ljubezen, dobrota, svetloba.

MONIKA

Kratke novice

MADRID - V španski državljanski vojni (1936-1939) je bilo ubitih 13 škofov, 4183 duhovnikov in bogoslovcev, 2365 redovnikov in 283 redovnic, skupno 6844 ljudi, poleg teh pa na desetisoče katoliških laikov. (*Mladika*)

PARIZ - Iz neke francoske katoliško-protestantske študije izhaja, da je danes preganjanje kristjanov v svetu v dramatičnem porastu, tako po kvantiteti kakor po kvaliteti krutosti, predvsem na Kitajskem, v Pakistanu, v Indiji, v Sudanu, v Nigeriji in Iranu (tam spreobrnitev h krščanstvu kaznujejo s smrtjo). (*Mladika*)

ALŽIR - Letos spomladi bo v Alžiru kongres o velikem sinu Afrike, svetem Avguštinu, in to na željo alžirskega predsednika Bouteflike, ki vidi v tej priveditvi gesto dialoga med krščanstvom in islamom. (*Mladika*)

CELJE - Mohorjeva družba iz Celja je v zbirki Žerjavi, ki jo ureja France Pibernik, izdala Izbrane pesmi argentinsko-slovenskega pesnika, pisatelja, prevajalca in urednika Meddobja Franceta Papeža (1924-96). Spremno besedo je napisala prof. Helga Glušič. (*Mladika*)

CELJE - Slovenska Karitas je 29. novembra 2000 z dobrodelnim koncer-

tom v Celju praznovala desetletnico obstoja. Na koncertu so zbrali 14,5 milijona tolarjev (približno 60.000 USA dol.) pomoči za družine v stiskah. Po desetih letih ima Slovenska karitas 320 župnijskih Karitas s 3.000 rednimi in 1.000 občasnimi prostovoljci. (*Ave Maria*)

RIM - Rimski kolosej naj bi do leta 2003 temeljito renovirali in nad njim namestili premično streho, tako da bo lahko sprejel 45.000 gledalcev. Po končani obnovi naj bi služil kot gledališka arena. Nekatere predstave (za omejeno število gledalcev) so bile že poleti 2000 - prvič po 1500 letih. (*Ave Maria*)

STRAST NAVIDEZNEGA DRUŽENJA

Dr. Alenka ŠVERC

Koliko računalnikov ste v tem času zamenjali? Koliko programov ste „zbasali“ v svoj računalnik? Koliko časa ste nemirno topotali s prsti in nestrpno čakali, da računalnik izpolni vaš ukaz? Koliko kletvic ste ob tem izrekli? Tako se sprašuje eden izmed obiskovalcev, ki je v tem mesecu obiskal sejem Info 2000.

Novo tehnologije nas spreminjajo zlepa ali zgrda. Še posebej izstopa internet, ki globoko in zanesljivo prdira v naša življenja, kot nekakšen prijazen „virus“. „Virusu“ pa se težko izognemo, saj se nenehno prilagaja uporabniku.

Deskanje po internetu uporabniku ne postavlja nobenih zahtev. Kljub svoji nesnovni naravi postaja izvrsten nadomestek za družabno življenje. Ljudje se v spletu počutijo bolj svobodne pri izražanju in vedenju. Lahko si nadenejo novo identiteto in v njej uživajo v različnih „klepetalnicah“ po vsem svetu. Uporabniki zabredejo globoko v navidezno družbo, najdejo somišljenike, virtualne znanke in izgubijo stik s prijatelji in z družbo. Otroci pa postanejo odrasli, ko lahko neomejeno gledajo televizijo in deskajo po spletu. Razumljivo je, da to marsikoga prevzame. Posebej na začetku, ko še odkriva skrivnost družabnih stikov v novem, navideznem svetu. Kiberljubezen je denimo polna lažnih usodnih žensk, pedofilov itd. Vse pa je oddaljeno le nekaj nenapornih, nenadzorovanih čarobnih klikov.

Danes predvsem v Ameriki govorijo o zasvojenosti z internetom (Internet Addiction Disorder - sindrom IAD), ki jo opredeljujejo kot bolezen oziroma motnjo. Zasvojenost je pereča z večih vidikov. Pri zaposlenih, ki imajo dostop do interneta, so ugotovili padanje storilnosti. Družbeno-psihološke posledice se kažejo pri ljudeh, ki izgubijo delo, dobivajo pa astronomske telefonske račune, ker doma čepijo za računalnikom. Vedno več mladih pa peša v šoli in zapada v depresije.

Kdo, kdaj in zakaj zapada v zasvojenost z internetom? Povprečno peturno deskanje po internetu na dan je še meja med zmerno uporabo spleta in zasvoje-

nostjo. Če to mejo v obdobju šestih mesecev prekoračimo, nas že lahko zasvoji. Priznana ameriška psihologinja v svoji knjigi „Ujet v mreži“ ugotavlja, da je od pet do deset odstotkov ameriških deskarjev zasvojenih; to je enak odstotek kot pri alkoholizmu in zasvojenosti z igrami na srečo. Sindrom ni neznan niti v Evropi. Tej problematiki se je posvetil rimski psihiater T. Cantelmi, profesor na papeški univerzi Gregoriana. Kolege in širšo javnost je pozval, naj ne podcenjujejo sindroma IAD in naj ga prepoznavajo. Bolezen ni nič drugačna od drugih, razvije se postopno in prizadene predvsem mlade ljudi. Kaže se v kronični zaspanosti, težavah v metabolizmu, asocialnosti, izgubi partnerja, razdoru v družini in podobno.

Če je bila prej le televizija zastojna elektronska varuška, je sedaj dobila brata - interneta. Zakaj pa ne, si dopovedujejo tudi starši, saj smo tako oboji bolj sproščeni, mi pred televizorjem otroci pred računalnikom. Obredi sodobne civilizacije se spreminjajo v navidezno zadovoljstvo. Ste srečni v tem? Ali kaj pogrešate?

GLE DAMO, PA NE VIDIMO

*V naročju zemlje je toliko čudes,
ki kar kličejo,
da bi jih človek odkril,
pa jih ne vidimo.*

*Naše življenje obdajajo čuda,
ki hočejo razveseliti naše srce,
pa jih ne vidimo.*

*Ker odpremo le oči,
ne pa tudi srca.*

*Ker stvari in ljudi,
ki nam prihajajo naproti,
nimamo od srca radi.*

*Toda če pogledamo rože, ptice
in ljudi zato,*

*ker jih imamo od srca radi,
bomo vselej videli mnogo več,
tedaj bomo vsak dan odkrivali čuda.*

Phil BOSMANS

AVSTRALIJA

OBISK BERNARDE FINK

Iz avstralskih „Misli“

V torek, 13. marca, je v brisbanskem kulturnem centru imela zelo uspešen nastop naša mezzosopranistka Bernarda Fink. Že teden prej so jo tukajšnji avstralski mediji zelo pohvalno predstavili, povsod kot Slovenko slovenskih staršev, čeprav je rojena v Argentini. Tudi sama je v intervjuju poudarjala svoj slovenski izvor. Prek tukajšnjih medijev smo tudi izvedeli o njenem nastopu v veliki koncertni dvorani modernega kompleksa Queensland Performing Arts. Nastopila je skupaj z avstralskim komornim orkestrom (Avstralian Chamber Orchestra), ki ga je londonski The Times v majski številki ocenil kot najboljšega na svetu.

Bernarda je prvi del programa začela in končala z vokalno izvedbo skladbe Antonia Vivaldija iz 18. stoletja, ki poziva verne kristjane, naj se v veri v Jezusa bojujejo in zmagujejo. Tudi skladba J. S. Bacha Aria je poezija verskega značaja, ki jo je Bernarda odlično izvedla, saj je požela mogočen aplavz polne dvorane. Ker aplavza ni in ni bilo konec, se je morala Bernarda večkrat vrniti na oder, da so jo poslušalci spet in spet nagradili z burnim ploskanjem in lepim šopom rož. Iz lično izdelanega programa je tudi razvidno, da je Bernarda nastopala v mnogih svetovno znanih dvoranah in operah ter pela skupaj s svetovno znanimi orkestri. Tudi njene CD zgoščenke so prejale že več mednarodnih nagrad in priznanj.

Po mojem mnenju je Bernarda ena najuspešnejših promotorjev Slovenije, ki so obiskali naš del Avstralije, ki komaj spoznava našo novo in nedoraslo Slovenijo.

Mirko CUDERMAN

+ ODŠLI SO +

Mici Pavli

Rojena je bila 25. oktobra 1921 v revni, kmečki družini v Mengšu. V družini je bilo 6 otrok, zdaj že vsi pokojni. Otroška in mladostna leta je živela srečno v družini, v rojstnem kraju, kjer je obiskovala osnovno šolo. Potem se je učila modnega krojaštva in obiskovala obrtno šolo. Istotam se je tudi zaposlila v svojem poklicu.

Versko rast in vzgojo je poleg družine prejela pri verskem pouku v šolah in Marijini družbi. Cerkev sv. Mihaela, sv. maše in vse pobožnosti, sv. ure, prvi petki in prve sobote so po gorečih dušnih pastirjih vodili tudi njo na poti življenjskih preizkušenj.

V drugi svetovni vojni so Nemci zasedli Gorenjsko. Kmalu so klicali mlade fante k vojakom. V kratkem času so bili trije bratje v nemški vojski, na frontah in nazadnje v ujetništvu. Po letu 1945 so se vrnil domov. Mici in sestra Ana sta se meseca maja l. 1945 pridružili reki beguncev in se srečno rešili. Vetrinjsko polje je bilo toliko tednov tudi njen skupni dom s tisoči brezdomcev. Kdor je bil takrat tam, bo razumel vso bolečino in tragedijo preživelih tednov pod milim nebom, zatraženih in izdanih brezdomcev, ki so našli edino uteho v vetrin-

jski cerkvi v molitvi in solzah pri sveti daritvi, kjer so slovenski duhovniki tolažili in dvigali srca trepečih h Križanemu na Golgoti.

Vetrinju je sledilo taborišče Peggez na Tirolskem, kjer je bila pokojna Mici zaposlena v šivalnici. Po preselitvi tega taborišča v Spittal je bila tudi tu krojačica in vodila šivalnico. Že v Peggezu in tudi v Spittalu je na prošnjo salezijanca Janka Mernika šivala za taboriščno kapelo potrebna cerkvena oblačila. Meseca januarja leta 1947 se je njena sestra Ana vrnila domov na prošnjo domačih. Mici je ostala in z njo njena prijateljica Francka Židan, ki je pred leti umrla.

Ves čas v taboriščih je zvesoto delala pri KA in Marijini družbi, katero je vodil č. g. Gregor Mali. Ko je bilo treba zapustiti taborišče in izbirati novo domovino, se je Mici skupno s Franciko Židan odločila za Argentino. Odšli sta s skupino konec novembra leta 1948 preko Solnograške v Torino, Grugliasco. V Genovi sta se vkrkali 6. januarja l. 1949 na ladjo „General Black“ in pristali v Buenos

Airesu 24. januarja 1949, naslednji dan pa se izkrkali. S skupino deklet in družinama Pahor in Šmajd so živeli v hiši blizu postaje Florida.

Kmalu se je zaposlila v pletilstvu Lawitex kot modna krojačica in „overlockista“ in kasneje v isti stroki pri tvrdki Kobi do upokojitve. Medtem pa sta si s pok. Francko Židar zgradili lasten dom v Villa Adelini.

Ta zunanji okvirni opis naše pokojne Mici pa nam še daleč ne prikaže njene plemenite osebnosti. Osebo je živela zares globoko duhovno življenje. Njena vsakdanja molitev je bilo pravo premišljevanje. Tudi dnevna sveta maša jo je duhovno krepila in bogatila. Iz te svoje duhovne globine pa je pomagala vsem, v bližnji in daljni okolici. V svoji dobroti je kaj hitro opazila tudi materialne potrebe mnogih in jim po svojih močeh priskočila na pomoč - a vedno po svetopišemsko - da ni vedela levica, kar je dajala desnica. In kdo bi preštel dnevne in nočne ure, ki jih je darovala skupnemu delu v Slovenski hiši? Pri tem pa ni pozabljala Slovenskega doma

+ JANEZ MALENŠEK

Bil je močna osebnost kot človek, katoličan in duhovnik. Globoko verni sta bili njegova mama in teta Urša, ki sta odločilno vplivali na doraščajočega Janeza. Doma so ga nazivali Ivan. Sicer pa je v Malenškovi družini prevladoval duh liberalizma, kakor je bilo skoraj v vseh slovenskih družinah, kjer so imeli doma gostilno. Med zadnjo svetovno vojno in komunistično revolucijo je na njegove brate in sestre zelo vplivala komunistična Osvobodilna fronta.

Posebej je treba poudariti, kako je na pokojnega Janeza, zlasti v njegovih dijaških letih, pri iskanju načelnih pogledov na življenje dobro vplival pogosten stik z duhovniki domače župnije v Stopičah, prijateljska družba s katoliškimi dijaki v novomeški gimnaziji in vpliv je bil odločilen, ko so ga ti pridobili za dijaško Katoliško akcijo. Vsa leta svojih srednješolskih študij je bil član dijaške Marijine kongregacije. Ti dve dijaški verski organizaciji sta imeli tista leta tako velik vpliv na mlade fante, da jih je po maturi pet vstopilo v bogoslov-

je. Poleg Janeza so bili njegovi sošolci Jože Guštin, Martin Turk, Jože Vidmar in Franc Zorko. Janez je bil v gimnaziji zelo pogumen, ko je bilo treba zagovarjati katoliška življenjska načela. Če je kak profesor po svoje razlagal ta načela in žalil katoliško Cerkev, je Janez mirno prosil za besedo in odločno zavrnil njegove trditve. Ker je bil vedno odličen učenec, mu je to pomagalo, da ga ni

zadela kaka kaznen zaradi skoraj drznega ugovarjanja profesorju.

Življenje pokojnega duhovnika Janeza Malenška nas uči, kako velikega pomena za našo mladino, poleg družinske vzgoje, je njihovo življenjsko oblikovanje po verskih mladinskih organizacijah. In tudi pri teh ni zadostna samo nekaka splošna vzgoja, za vse enaka, masovna. Treba je izmed njih izbrati, nagovarjati in navdušiti za solidnejšo človeško in versko oblikovanje in usposabljanje za voditelje v cerkvenih vzgojnih organizacijah, kakor je to tako uspešno s posrečenimi metodami znala takrat slovenska dijaška Katoliška akcija po zamisli profesorja Ernesta Tomca. Dala nam je številne in odlične duhovniške poklice in mnogo dobro vzgojenih katoliških laikov, ki so bistveno sodelovali v odporu proti komunizmu. Mnogi med njimi, bogoslovci, duhovniki, laiki, so umirali kot mučenci, preživeli pa so odločilno sodelovali in še vztrajajo v delu za čim višjo duhovno raven naše povojne emigracije po vsem svetu. Naj nam pri tem pomaga iz nebes pokojni Janez Malenšek!

J. G.

v Carapachayu, kateremu je pripadala. Tudi njen „fičko“ (Fiat) je bil orodje za njena dobra dela. Z njim je prevažala časopise iz Slovenske hiše v Carapachay, z njim je obiskovala bolnike in osamljene in ga tudi na poti takega obiska zgubila (so ji ga ukradli).

Morda bi bilo potrebno naštevati organizacije, v katerih je delovala. Vendar je za vsakega človeka važno le to, kako je svoje življenje napolnil z dobrimi deli, saj samo ta ga spremlja jo v večnost. Naša draga Mici se je na prvi petek, 6. aprila, z velikim bogastvom dobrih del preselila k neskončni Dobroti, kjer, upajmo, uživa plačilo večne sreče. Na mrtvaškem odru je ležala v Slovenskem domu v Carapachayu, tam je bila tudi pogrebna maša s pridigo premeta dr. Jureta Rodeta in tam se je od pokojne Mici poslovil tudi njen sovaščan gospod Ivan Žnidar. Njeni zemski ostanki počivajo in čakajo vstajenja na pokopališču Boulogne.

Znjeno priprošnjo pa bo Bog povrnil prelato dr. Juretu Rode-tu za duhovno pripravo na pot v večnost in tudi vsem gospem iz Carapachaya - poleg drugih -, ki so skrbno stale ob strani bolni Mici in ji lajšale zadnje dni življenja.

I. K.

Mira Zupanc, roj. Zablatnik

Opomba ur.: Fotografije pokojne gospe ni, ker je nismo prejeli. Objavimo jo, ko nam jo domači dostavimo. Fotografije vračamo.

Mira Zupanc, roj. Zablatnik se je rodila v Ljubljani 1922. leta. Srednjo šolo je dokončala 1941 na Poljanski gimnaziji in nato končala abiturientski tečaj ter se obenem vpisala na Filozofsko fakulteto ljubljanske univerze. Bila je članica Akademskega pevskega zbora in redno dela ob nedeljah pri maši v frančiškanski cerkvi ob 11. uri. Istočasno je bila zaposlena kot uradnica pri Glavni kmetijski blagovni zadrugi v Ljubljani. Maja 1945 je odšla skupaj z bratom v begunstvo na Koroško in naprej k svoji teti v vas Grabstein, od

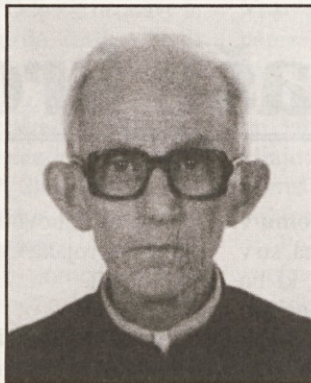
koder je njen oče doma. Pozneje pa je bila v taboriščih Št. Vid, Kellerberg, Spittal in nazadnje v dijaškem taborišču v Grazu. V Grazu se je 1947. leta poročila z dr. Francem Zupancem in v začetku leta 1949 prišla v Argentino. V zakonu so se rodili trije otroci: Janez, ki je sedaj arhitekt, hčerka Lučka, učiteljica, in sin Marko, ki je postal knjigovodja. V Argentini je delala pet let v tovarni Cofia S.A. in pomagala s svojim delom pri graditvi doma.

Mira se je zelo zanimala za cvetličarstvo, bila dobra risarka in imela smisel za arhitekturo. Pri Miri doma v Ljubljani na Zrinjskega cesti 6 so bili vsi pevsko nadarjeni. Pri njih je stanovala poznejša zdravnica dr. Bronka Brzin, ki je igrala klavirsko harmoniko, Mirin oče pa je dobro igral citre. Tako so kar doma imeli majhen ansambel, kjer je Mira pela. Mira je bila dobra mati, je lepo vzgajala svoje otroke in bila odlična gospodinja. Na žalost nam jo je Bog prehitro vzel. V začetku meseca marca 2000 jo je zadela možganska kap in po trinajstih mesecih zdravljenja zaključila 24. marca 2001 svoje življenje na zemlji.

Njenim domačim naše iskreno sožalje.

Duhovnik Janez Malenšek

Rojen je bil 26. februarja 1920 v Čermošnjicah pri Novem mestu, župnija Stopiče. Njegovi starši so bili precej premožni in so imeli gostilno. Tri razrede ljudske šole je obiskoval v Stopičah, od 4. razreda naprej pa je pešočil vsak dan 4 km daleč v Novo mesto v ljudsko šolo in potem v gimnazijo. Vso šolsko in gimnazijsko dobo je dobival versko formacijo pri frančiškanih, ki so bili po šolah kateheti in voditelji Marijine kongregacije. Za ljudskošolsko mladino in gimnazijce so imeli vsako nedeljo v frančiškanski cerkvi sveto mašo. Tam je bil tudi sedež Marijine kongregacije, ki je bil velik blagoslov za mladino Novega mesta. Gospod Janez je ohranil lepe spomine in bil hvaležen za vse, kar je prejel na sestankih in prireditvah v frančiškanski dvorani. Bil je tudi član dijaške KA. Na

Ivana, kot so ga doma imenovali, sta imeli močan vpliv tudi mama in ena teta, edini pobožni ženi v liberalni družini. Po gimnaziji je vstopil v ljubljansko semenišče. Predstojniki so imeli najprej pomisleke, če je dovolj krepak za duhovniški poklic, tako slab videz je dajala njegova telesna konstitucija. Pa se je pokazalo, da je bil bolj čvrst kot je na prvi pogled pričala njegova pojava. Ob epidemiji gripe v semenišču so namreč zboleli vsi njegovi kolegi, samo on ne. Po tem dogodku so odpadli vsi dvomi in je bil sprejet v bogoslovje, kjer je bil od 1939 do 1945. Bil je zelo dober študent. Nekaj mesecev je bil pri domobranci. 6. maja 1945 se je umaknil peš pred partizani na Koroško. Diakonatski prejel še v Ljubljani od škofa Rožmana 28. januarja 1945, mašniško posvečenje pa od sarajevskega nadškofa Šariča v krški stolnici na Koroškem 19. maja 1945. Novo mašo je bral naslednji dan pri sveti Hemi v Krki kot begunec, daleč od sorodnikov in prijateljev. Od mašniškega posvečenja do konca 1. 1948 je deloval kot kaplan najprej v krški in nato v insbruški škofiji.

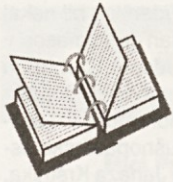
V Argentino je prišel 5. februarja 1949 z ladjo Hollbrook, bil najprej kaplan v Quilmesu, od 1950 do 1953 pa slovenski dušni pastir v Mendosi. Nato je služboval v Quilmesu, v San José de Pompeo in Lanusu, v Trancas, Tucumán, med leti 1959-1966 kot prvi župnik v Carazi (Lanús Oeste). Tu je organiziral farno skupnost s pomočjo farnega lista, ki so ga zastojnsko prejeli vsi farani. Zgradil je cerkev in stavbo s prostori za farne ustanove. Nato je šel v Huangelen (Bahía Blanca), kjer je nadome-

ščal župnika Fiderška, bil nekaj mesecev kaplan in profesor v Kolegiju San Jose v Carhué in nato od 1967 do 1990 župnik-misijonar v Choromoru v Tucumanu. Tu je dušnopastirsko oskrboval kapelo Janeza Krstnika, ki je prej spadala pod župnijo Tranquas. Iz tega kraja je hodil misijonarit kot „cura gauchó“ in iskal po hribih raztresene vasice na severu tucumanske province, jahajoč na konju. Izdajal je tudi list „Saitilla“, kjer je popisoval na originalen način navade in anekdote, ki jih je doživel ali slišal na poti. V tem kraju je obhajal svojo 25 letnico mašništva, tako skrit in sam, kot pri novi maši na Koroškem. Zavaljo izčrpanosti se je 1. 1990 upokojil in nekaj časa bival v Lulesu (Tucumán), od avgusta 1992 je bival v Rožmanovem zavodu v San Justu, maja 1993 pa je prišel v Longchams in bil do smrti pomočnik mons. Mirka Grbca, župnika fare „Nuestra Señora de Luján“ v Longchampsu.

Zadnjikrat je maševal v sestriški kapeli v Burzaco 23. aprila. Naslednje jutro je zbolel in bil 27. opoldne interniran v kliniki v Adroguéju. V nedeljo, 29. aprila, ob 16,40 se je poslovil od „solzne doline“ in odšel domov k Očetu.

V ponedeljek, 30. aprila, je bila v farni cerkvi koncelebrirana pogrebna maša, ki jo je vodil krajevni škof mons. Desiderio Collino in 12 duhovnikov, med njimi štirje slovenski, ob veliki udeležbi faranov. Po maši so v cerkvi govorili tudi laiki v imenu farnih ustanov in se z lepimi besedami poslovili od njega. Omenjali so njegovo zavzetost za katoliški tisk, za češčenje sv. Rešnjega telesa, za spovedovanje (spovedoval je cele ure), za svete ure, za molitev rožnega venca, češčenje Matere Božje, kako se je posvečal otrokom, itd. Kljub močnemu karakterju je znal priznati svoje napake in prositi oduščanje. V svojem kratkem testamentu je zapisal: „Prosim, da mi odpustijo vsi tisti, katere sem užalil, jaz pa odpuščam vsem, ki so mene žalili.“ Farani so spremljali pokojnika tudi na lepo privatno pokopališče Cottolengove ustanove v Claypolah, kjer zdaj čaka vstajenja.

iz naše kronike

Občni zbor v Slovenskem domu v San Martinu. V nedeljo, 25. marca, so v San Martinu izvolili nov odbor, ki bo vodil in usklajeval delo v Slovenskem domu. Bili so izvoljeni naslednji člani: Andrej Rezelj, predsednik; Tomaž Filipič, podpredsednik; Helena Žužek, tajnica; Jože Ziherl, blagajnik; Lučka Marinček Kastelic, kulturna referentka; Janez Filipič, gospodar in sledeči odborniki: Jože Skale, Tone Podržaj, Tone Kastelic, Damijan Boltežar, Martin Petkovšek in Magi Vlaho Troha. Nadzorni odbor pa sestavljajo: Gregor Verbic, Marija Planinšek Keržič, Franc Hrovat in Marjan Boltežar.

V aprilu je mladinska organizacija pripravila **Križev pot**. Nastopili so štirje igralci: Marjan Boltežar, Veronika Petkovšek, Marija Šenk in Marjan Belec. Režiral je Andrej Rezelj. Bralca sta bila Martin Vombergar in Helena Žužek.

Na veliko nedeljo so imeli v Domu skupen **velikonočni zajtrk**, katerega je pripravil odbor doma in mladinska organizacija.

Rožmanov dom. Na cvetno nedeljo so se zbrali rojaki iz raznih krajev Velikega Buenos Airesa v Rožmanovem domu. Praznovanje se je pričelo s sveto mašo, ki jo je daroval g. Toni Bidovec. Blagoslovil je tudi lepe butarice in oljke. Po sveti maši je spregovoril predsednik Doma Peter Čarman, ki je nakažal, kakšen je položaj. Sledilo je skupno kosilo ter srečelov v pomoč Domu. Prireditelj je lepo uspela, kar je dokaz, da se skupnost zaveda potrebe Doma.

Msgr. Franc Urbanija je bil imenovan za slovenskega dušnega pastirja v Berazateguiju. Do sedaj je to službo opravljal prelat Jože Guštin, ki je zaradi zdravstvenih razlogov zaprosil za namestnika. G. France Urbanija je z veseljem sprejel, tako da bo na razpolago za spoved, občasno sveto mašo; skr-

bel bo za duhovno pomoč bolnikom in spremljal rojake v okraju kot dušni pastir in prijatelj.

Zveza slovenskih mater in žena iz Slomškovega doma je v sredo, 28. marca, pod vodstvom predsednice Pavle Škraba pripravila celodnevno **izlet v Schönstadt**.

Praznovanje velike noči v Slovenski cerkvi Marije Pomagaj. Na cvetno nedeljo je bil po vseh naših verskih središčih blagoslov oljk in butaric, procesija ter slovesna sveta maša. Za to priložnost so žene in dekleta po našem izročilu napletle lepe slovenske butarice.

Lepo število rojakov se je vsak večer zbralo pri velikonočnih obredih. **Na veliki četrtek**, ko obhajamo ustanovitev zakramentov sv. Evharistije in mašniškega posvečenja, smo imeli slovesno sveto mašo, katero sta darovala gg. Franci Cukjati in France Šenk. Pel je mešani pevski zbor iz San Martina pod vods-

tvom gospe Lučke Marinček Kastelic. Potem, ko so prenesli Najsvetejše v božji grob, so bile ure češčenja. Najprej so imele molitveno uro žene, nato možje in končno mladina.

Na veliki petek se spominjamo trpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa. Ob sedmih zvečer smo se zbrali k bogoslužju. V prvem delu smo poslušali božjo besedo in sicer berila in evangelij ter poročilo o trpljenju našega Gospoda Jezusa Kristusa po Janezu. V drugem delu smo s poljubom počastili sv. križ. V tretjem delu smo prejeli sv. obhajilo. Za sklep smo molili križev pot. Obrede sta vodila prelat Jože Guštin, ki je imel tudi nagovor, in g. Tone Bidovec. Pasijon in druge postne pesmi je pel Mešani pevski zbor San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar. Veliko družin z majhnimi otroki pride ta dan k obredom.

Na veliko soboto so dušni pastirji blagoslavljali velikonočna jedila po vseh okrajih Velikega Buenos Airesa, kjer žive Slovenci. K bogoslužju v cerkvi Marije Pomagaj smo se zbrali ob 21. uri. Liturgična opravila obsegajo slavje luči, bogoslužje božje besede, krstno bogoslužje in slovesna sveta maša, ki jo je daroval delegat slovenskih dušnih pastirjev msgr. dr. Jure Rode in g. Tone Bidovec za pokojne delegate msgr. Antona Oreharja, za prelata dr. Alojzija Starca in prelata Jožeta Škerbca ter vse žive in pokojne Slovence v Argentini. Slovesnost je povzdignil Mešani pevski zbor San Justo pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar, ki je prepeval velikonočne pesmi. Na veliko nedeljo so bile slovesne svete maše po vseh slovenskih verskih središčih.

Začetek slovenske šole v Bariločah. Tudi v Bariločah so začeli s poukom slovenskega jezika na sobotnih tečajih. Srednješolski tečaj so prvi dan pouka poimenovali po dr. Vojku Arku, ki je tečaj začel in tudi poučeval na njem vse do svoje smrti. Osnovna šola pa je začela pouk z izletom v naravo.

Na belo nedeljo, 22. aprila, je bila misijonska tombola v Lanusu z geslom „Sonce upanja“. Veliko rojakov je

Slikar Tone Kržišnik na večeru, ko je bila odprta razstava njegovih slik v mali dvorani Slovenske hiše.

Foto: M. Šušteršič

prišlo v Slovensko vas, da s svojo navzočnostjo podprejo slovenske misijonarje, ki se trudijo v raznih deželah, da bi se Kristusov evangelij razširil med vsemi narodi. Najprej je bila sveta maša v cerkvi Marije Kraljice, potem pa tombola v šolski dvorani. Veliko lepih dobitkov je bilo razdeljenih; vsi pa smo odšli z zavestjo, da smo skromno podprli naše misijonarje.

40. redni občni zbor Kreditne zadruge Sloga se je vršil v prostorih Slomšovega doma Ramos Mejja 21. aprila. Z molitvijo so se udeleženci spomnili 20 članov, ki so umrli v preteklem poslovnem letu. Na občnem zboru je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Franc Tomazin, podpredsednik France Hrovat, tajnik Ciril Jan, namestnik tajnika inž. Janez Krajnik, blagajnik Marjan Oberžan, namestnik blagajnika Marjan Petkovšek. Svetovalci: Avgust Jeločnik, Milan Keržič, Marjan Kopač, Ivan Makovec, Tone Podržaj; namestnika svetovalcev Janez Čeč in Mavricij Kočar, nadzornik Božidar Fink, namestnik nadzornika Janez Jenko, upravnik Marjan Loboda.

Občni zbor Zedinjene Slovenije. Na belo nedeljo, 22. aprila, je bil občni zbor našega krovnega društva Zedinjena Slovenija v Slovenski hiši. Najprej je bila sveta maša, ki jo je daroval salezijanec Dane Vrečar za vse žive in pokojne člane društva. Sledil je zajtrk, nato pa so se vsi člani društva zbrali v gornji dvorani. Po molitvi in pozdravu so sledila poročila lanskih odbornikov, nato pa volitve. Prihodnji upravni odbor sestavljajo naslednji: predsednik Tone Mizerit, podpredsednika dr. Vital Ašič in Marjan Loboda, tajnica prof. Neda Vesel Dolenc, blagajnik Andrej Kostelec, referat za kulturo Bogdan Magister, dr. Štefan Godec, Andrej Golob, Dominik Oblak in Tone Oblak; mladinski referati Stanko Jelen, Franci Žnidar, Matjaž Čeč, Marija Zorc Čeč; referat za stike dr. Vital Ašič; referati za šolstvo Angelca Klanšek, Franc Vitrih, Marjana Kovač Batagelj, Metka Mizerit; referati za tisk Pavlina Dobovšek Urlich, Emil Cof, lic. Franci Markež; nadzorni odbor dr. Jože Dobovšek, Božidar Fink, lic. Valentin Selan; razsodišče arh. Marjan Eiletz, dr. Marko Kremžar, prof. Tine Vivod.

Slikar Tone Kržišnik je v okviru Slovenske kulturne akcije razstavljal svoja novejša dela: akvarele, risbe portrete,

pokrajine in tihožitja. Odprtje razstave je bilo v soboto, 28. aprila 2001, v mali dvorani Slovenske hiše.

Občni zbor Slovenske-latinskoameriške trgovske zbornice je bil v petek, 27. aprila, v prostorih Slovenske hiše v Buenos Airesu. S pozdravom vseh navzočih je začel predsednik Herman Zupan. Potem so sledila poročila odbornikov in volitve. Novi odbor je sestavljen takole: predsednik Herman Zupan, podpredsednik Marjan Loboda, tajnik lic. Marko Amon, namestnik tajnika Bogdan

Vrtovec, blagajnik inž. Tone Podržaj, namestnik blagajnika cont. Gregor Hribar; odborniki: Ciril Oblak, prof. Tine Vivod, Marjan Petkovšek, Pavel Bajda, lic. Janez Pleško. Nadzorni odbor sestavljajo: inž. Jernej Dobovšek, Alfred Marušič (Montevideo), Guillermo Ayerbe, Jože Šenk in Andrej Kostelec.

Po končanem občnem zboru je bilo še strokovno predavanje z naslovom: Mednarodna stvarnost v globaliziranem svetu. Predaval je dr. Eduardo Alberto Sados, argentinski ekonomist in vladni funkcionar.

Uvodne besede Andrejke Dolinar Hrovat ob odprtju razstave slikarja Toneta Kržišnika

Janez Malenšek je 23 let misijonaril in na takle način iskal raztresena naselja na severu tucumanske province.

malo za šalo...

„Danes me je sprevodnik gledal tako, kot da nimam vozovnice.“

„In kaj si storil?“

„Gledal sem ga, kot da jo imam.“

+

„Potožil sem mu, da imam velike potrebe - napotil me je na stranišče.“

+

K judovskemu rabinu je prišla ena njegovih vernic, češ da se hoče njen mož od nje ločiti.

„Prinesi mi prvo Mojzesovo knjigo!“ naroči rabin svoji ženi Sari.

Ta mu jo prinese in rabin lista nekaj časa po njej. Potem naroči: „Prinesi mi drugo Mojzesovo knjigo!“

Spet lista nekaj časa po njej. Potem zahteva še tretjo Mojzesovo knjigo. Ko išče kratek čas po njej, najde v njej naočnike. Natakne si jih, pogleda natančneje svojo vernico in pravi: „Tvoj mož ima prav!“

+

Potnik na vlaku bi rad dobil časopis, na katerem sedi drug potnik. Vljudno mu reče:

„Oprostite, ali tistile časopis trenutno berete?“

+

Prišel je daleč, ne da bi karmokoli šel.

+

V študentsko naselje je prišla ponudba za dobro plačano delo v živalskem vrtu. Tam jim je namreč poginila opica in neko naj bi jo zamenjal.

Kmalu se je javil študent, ki je bil pripravljen preobleči se v opico in skakati po kletki.

Nekega dne je paznik pozabil zapreti vrata med njegovo kletko in med tisto, v kateri je bil lev. Lev se je približal opici in vprašal:

„S katere fakultete si pa ti?“

+

„Ali ni bil vaš mož včeraj slučajno pijan?“

„Bil, a ne slučajno!“

+

Na vrata davčne pisarne je neki uradnik prilepil napis:

„Plačajte davke z nasmeškom!“

Neki šaljivec je pripisal: „Jaz sem poskusil, toda ti falotje so hoteli denar.“

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Ali ni to nenavadno? Stalina se spominjajo samo še antistalinisti.
- Poslanec je človek, ki ga vsi nekam pošiljajo.
- Kaj je fašizem? Fašizem je, kar so počeli komunisti.
- Lastninjenje v letih 1991/95 je bilo zadnje dejanje slovenske revolucije iz let 1941/45.
- Kadar se neumnež dere in pametni šepeta, dobiš v povprečju svobodo govora.
- Čas je sodnik, ki sodi sodnikom.
- Nekaj se mi zdi sumljivo: prednost imajo tisti, ki prihajajo iz nasprotne strani.
- Če se napredek umakne, stori to samo zato, da bi vzel zalet.
- Marsikatero revolucijo so že preklicali z resolucijo.
- Danes mladina hitreje dozori, zato pa tudi hitreje zgrije.
- Po dolgoletnih raziskavah sem dognal, da svet ne misli s slovensko pametjo.
- Ne prizadevajte si biti v večini, večina je mrtva.
- Velika ideja najhitreje obsede majhnega človeka.
- Kdor sanja o revoluciji, ga še streli ne morejo zdramiti.

V šoli.

„Tonček, kaj se pa ves čas smeješ?“

„Saj se ne vam!“

„Kaj pa je potem tako smešnega?“

Polica j ustavi avtomobilista, ki je peljal skozi rdečo luč.

„Kako se pišete?“

„Varsavarljibodensky.“

„Kako se pa to piše?“

„Z ipsilonom.“

KJE JE KAJ

Po zasluženju in zadoščanju k spravi - Božidar Fink	129
Vidna in nevidna zgodovina - Franc Rode	130
S skupnimi napori za Slovenijo - Franc Rode	131
Stati inu obstati - Drago Ocvirk	132
Kristus Kralj - Pavla Hribovšek Kremžar	133
Imejmo slovensko srcé - Vladimir Kos	134
Praznik presvetega Rešnjega telesa	135
Praznik presvetega	

Srca Jezusovega	136
Najlepši trenutki - M. Elizabeta Kremžar	137
Marijino brezmadežno Srce	138
Ema (Hema), slovenska kneginja	139
Sv. oče za življenje in proti kulturi smrti	141
Tisočletnica Gorice	141
Biti sol zemlje v politiki - Lojze Peterle	142
Naša Gospa iz Itatí - Metka Mizerit	143
Dotik smrti - Marjan Tršar	144
Tri zvezde - Ignacij Lavrič	145
Marijan Eiletz: Moje domobranstvo in pregnanstvo -	

Jure Vombergar	146
Pozdravljena, Slovenija - Tone Kuntner	146
Brezarjevo brezno	147
Lojze Sedej 90 letnik	148
Duhovno življenje je objavilo pred 60 leti	151
Poti do sreče - Dr. Hubert Požarnik	153
Prvi otrok - Milena	154
Kratke novice	145, 154
Strast navideznega družjenja - Dr. Alenka Šverc	155
Obisk Bernarde Fink v Avstraliji - Mirko Cuderman	155
Odšli so	156
Iz naše kronike	158

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Direktor: mons. dr. Jure Rode - Urednik: arh. Jure Vombergar - Tehnični urednik: Stane Snoj - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4636-0841 - Fax: +54-11-4636-2421 - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L. - EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4362-7215 - Fax: +54-11-4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRILIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2001: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Jorge Rode, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve:

- 1., 2., 3. Dela slikarja Branka Zavrtanika, ki jih je med drugimi razstavljal ne svoji zadnji razstavi v Slovenski hiši.
- 4. Tone Šušteršič in njegova soproga Nerina spremljata petje med sveto mašo na cvetno nedeljo v Rožmanovem domu.
- 5. Župnik prelat Mirko Grbec in nedavno umrli duhovnik Janez Malenšek (1996).
- 6. Upokojeni Janez Malenšek v cerkvi župnije San Nicolás v San Justu (1993).
- 7. Pok. Janez Malenšek na dan, ko je župnijo „Nuestra Señora de Luján“ v Longchampsu obiskal kip fatimske Gospe (1999).

SLOVENSKO ROMANJE K MATERI BOŽJI V LUJAN

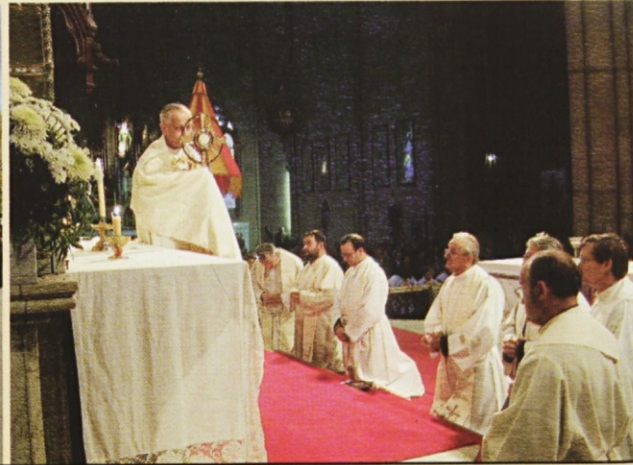

Foto: M. Vombatar
V NEDELJO 13. MAJA 2001

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: Mons. dr. Jorge Rode
Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
Armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires - Argentina

Correio Argentino Suc. 7 Bs. As.
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 6395
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 2560